THOMÆ SYDENHAM, M. D.

TRACTATUS DE PODAGRA ET HYDROPE.

Non fingendum, aut excogitandum, ſed inveniendum, quid Natura faciat, aut ferat, Bacon.

GENEVÆ,
Apud SAMUELEM DE TOURNES.

M. DC. LXXXVI.

Digitized by Google

Digitized by Google

DOCTISSIMO VIRO

THOMÆ SHORT,

M. D.

Coll. Med. Lond. Soc.

EN *tibi*, HUMANISSIME VIR, *Tractatulum de Podagrâ & Hydrope, loco ſpiſſioris voluminis quod animo deſtinaveram; Hiſtoriam intelligo Morborum Chronicorum, eorum maximè circa quos mea Praxis potiſſimùm verſata eſt. Cùm verò omnem cogitandi vim atque omnes nervos his rebus plùs ſatis intendendo, atrociorem Podagræ paroxyſmum mihi accerſiverim quàm*

Google

quo aliàs, ut puto, fueram mulctandus; res ipſa monebat ut has lucubrationes vel invitus ponerem, & mihi tandem ipſe conſulerem, hos tantùm morbos duos quadantenus expediviſſe contentus. Quoties enim ad hæc ſtudia me recipiebam, toties & Podagra recurrebat. Hoc itaque operis, quale quale demum id eſt, accipere digneris, quod Tibi duabus potiſſimùm de cauſis dicandum cenſeo. Primùm quòd earum, quas jam olim in publicum dedi, Obſervationum, à quibuſdam deſpectarum, utilitatem aliquam, non tantùm me coram atque in os, ſed etiam coram aliis agnoſcere atque aſſerere nullus dubitaveris. Deinde quòd ex aliquali conſuetudine quam mutuam habuimus, Conſilia in commune pro Ægrorum commodis conferentes, Ego tuum Genium deprehenderim ad Praxim Medicam apprimè factum: quòdque tametſi doctrinâ omnis generis inclareſcas, Te tamen natura ad eas

potiùs ſubtilitates determinaverit, quæ è praxi naſcuntur, quàm ad inanes ſpeculationes: quæ duo haud minori intervallo à ſe invicem diſtant, quàm Sapientum res ſeriæ ac maximi momenti à puerulorum ludo ac crepundiis diſterminantur: Et fortaſſe (niſi me fallit obſervatio mea) perrarò in eodem ſubjecto conveniunt. Quæ tua ſagacitas juncta opportunitati, quam tibi ſuppeditavit ingens Medicandorum copia ad Experimenta ſtabilienda, Te ad Artis noſtræ faſtigium evexit: Et morum comitas versùs omnes haud vulgaris exiſtimationem, quam nactus es, facilè tuebitur. Si quæ hîc diſſerui, neque tibi cui iſta inſcribo, nec paucis illis, at ſpectatæ probitatis Viris, quos amicos habeo, vitio dari poſſint, haud multùm alios morabor, qui nullâ aliâ de cauſa mihi infenſiſſimi ſunt, niſi quòd aliter tam de ipſis

morbis quàm de eorum Curationibus ſentiam, atque illi ſentiant. Quod ut ita non fieret penes me nullo modo fuit, quando ſic à naturâ factus atque diſpoſitus ſim, ut quod temporis alii libris legendis, id ego omne meditationi impendere ſoleam; neque tam quæram, an alii eadem mecum aſſerant, quàm utrùm quæ ego trado cum veritate conſentiant: utpotè qui rumores & vulgi plauſum haud magni faciam. Et ſanè quid tanti eſt, ſi officio Civis Boni ſtrenuè perfunctus, & publico commodo etiam cum privato damno inſerviens, nullam tamen exinde gloriam reportem? Cùm, ſi rem rectè perpendam, conſulere Exiſtimationi meæ, qui jam ſenex ſim, brevi perinde erit ac ſi Non-enti conſuluiſſem. Quid enim mihi poſt obitum prodeſſe queat, ut octo Elementa Alphabetica in iſtum ordinem redacta ut nomen meum

compo-

componant, eorum linguis jactentur qui non magis aliquam mei Ideam animo poſſint effingere, quàm ego jam queam concipere qualeſnam tandem illi futuri ſunt, qui omnes & mortuos prioris ſeculi ignorabunt, & aliis tum dialectis tum moribus utentur, pro rerum humanarum omnium inconſtantiâ ac viciſſitudine? At quorſum ego de aliorum judicio ſollicitus ſim? Si meo aliquo conatu in promovendâ & morborum & eorundem Curationum ſcientiâ aliquantulum promeritus fuerim, haud diu iſtâ laude fruar: Atque è diverſo, ſi cui minùs placuerint mea ſcripta, vix puto me alia additurum; cùm non patiatur ratio ſanitatis meæ ut mundo ulteriores, rem medicam tractando, moleſtias faceſſam. Et profectò vel in hoc Tractatulo quem jam edo, cùm manus tremula calamum regere nequiret, operam mihi commodatam ab Amiciſſimo Viro Dno. Joan-

DE PODAGRA.

PRocul dubio æſtimabunt homines, vel morbi, de quo agimus, naturam δυσνόητον ac ferè incomprehenſibilem eſſe, vel me, quem jam ab annis triginta quatuor vexavit, ingenii tardiſſimi ac prorsùs hebetis, cùm meæ tam de ipſo morbo, quàm de ejus curatione obſervationes ita parùm votis reſpondeant. Utut tamen ſe res habeat, ego bonâ ſaltem fide tradam quæ hactenus reſcivi omnia; difficultates ſalebráſque, ſive rationem morbi ipſius, ſive curationis methodum ſpectantes, Tempori, Duci veritatis, evincendas complanandáſque relinquens.

Google

Podagra eos plerumque ſenes invadit, qui poſtquam meliores vitæ dies molliùs ac delicatiùs tranſegerint. Epulis lautioribus, vino, aliiſque liquoribus ſpirituoſis liberaliùs indulgentes, tandem ob pigritiam ætatis ingraveſcentis ſemper comitem, ea corporis exercitia penitus omisêre, quibus juvenes aſſueverant. Ad hæc, iſti, qui huic morbo ſunt obnoxii, Crania habent grandiuſcula, Habitu corporis ut plurimùm ſunt pleniori, humido, & laxo; & Conſtitutionem habent omnes luxuriantem viroſámque, ditiſſima atque optima vitæ ſtamina.

Non quòd Podagra eos ſolùm adoriatur, qui craſſo & corpulento habitu donantur, cùm aliquando etiam, etſi rariùs, graciles ac macilentos invadat; neque quòd hic morbus in omnibus ſenium præſtoletur; quandoque enim etiam ætate florentes corripit, quoties ſcilicet infœlicia morbi ſemina à parentibus, quaſi ex traduce acceperint; vel ſi hoc non fuerit, immodicæ Veneri præmaturiùs indulſerint, aut exercitiis omnino valedixerint, quibus priùs etiam vehementioribus utebantur; edaciores inſuper fuerint &

liquores

liquores ſpirituoſos immoderatiùs hauſerint, poſteà derepente ad liquores tenues & refrigerantes ſe contulerint.

Si quem non niſi jam ſenio confectum primùm adoriatur, nunquam poſteà vel tam ſtatas habet periodos, vel tam immaniter ſævit, quàm ſi juniorem occupaverit; tum quòd vita ut plurimùm elabitur antequam morbus naturalibus Symptomatis ſtipatus ad ἀκμὴν perveneriт, tum etiam quia Calore nativo & vigore corporis imminutis, nec ita jugiter, nec vehementer in Articulos diſplodi poteſt. At ſi quem maturiùs laceſſat, quamvis nec ſedem adhuc figat, nec eum ita malè tractet, ſed incertâ periodo pro datâ anſâ ingruat, leviter ad paucos dies torquens, & nullâ methodo invadens recedénſque; ſenſim tamen caſtra metatur, legem ſibi ponens, typúmque præformans, tam quoad anni tempus quo arma quotannis movebit, quàm quoad paroxyſmi durationem: ad hæc, ferociùs quàm primo inſultu debacchatur.

De hoc morbo dum ita regulam typúmque ſervat, libet primò differere: poſteà de ejuſdem Phænomenis Anomalis

atque incertioribus, quoties ſcilicet vel præpoſtero inidoneorum Medicamentorum uſu, de ſtatu ſuo dejectus fuit, vel ob ſubjecti debilitatem & languorem, ad propria & genuina Symptomata nequit aſſurgere. Quoties itaque Regularis eſt Podagra, hoc ferè modo Ægrum aggreditur. *Ianuario* exeunte, aut incipiente *Februario* derepente & nullâ ferè præſenſione antecedente ingruit, niſi quòd ventriculi cruditate atque ἀπεψίᾳ ad ſeptimanas aliquot æger laboraverit; corporis inſuper intumeſcentiâ quaſi ventoſâ & gravitate, quæ indiès augetur donec tandem detonet Paroxyſmus; quem paucis diebus præit torpor & quaſi flatuum deſcenſus per femorum carnes, cum affectione σπασμοειδεῖ, tum etiam pridie Paroxyſmi Appetitus voracior, non tamen naturalis. Sanus lecto ſomnoque committitur, Horâ verò ſecundâ poſt mediam noctem excitatur à dolore pollicem pedis ut plurimùm occupante, quandoque verò Calcaneum, Suram, aut Talum; Hic dolor eum refert qui oſſium dictorum diſlocationem comitatur, cum ſenſu quaſi aquæ tantùm non frigidæ

partis affectæ membranis affuſæ. Mox ſequitur Rigor cum Horrore,& Febricitatione aliquali.Dolor autem hic primò remiſſior gradatim intenditur , (& pari paſſu Rigor atque Horror recedunt) idque in ſingulas horas,donec tandem ſub noctem ad apicem pervenerit,ſe ad varietatem oſſiculorum Tarſi & Metatarſi , quorum ligamenta obſidet, perbellè accommodans; nunc tenſionem violentam,vel ligamentorum iſtorũ dilacerationem , nunc morſum canis rodentis , quandoque preſſuram & coarctationem exprimens : ad hæc, ita vivum exquiſitúmque habet ſenſum pars affecta,ut nec linteorum ſuper-incumbentium pondus,nec cubiculi à fortiori ambulatione concuſſionem ferre valeat. Atque hinc fit ut nox non tantùm in cruciatu tranſigatur ; ſed etiam cum irrequietâ partis affectæ hàc illàc rotatione , & mutatione ſitûs quaſi perpetuâ. Neque minor eſt totius corporis jactatio inceſſans , quæ ſemper Paroxyſmum , maximè verò accedentem , comitatur , quàm torti membri agitatio & dolor. Hinc etiam mille conamina , ſitûs tum ipſius corporis, tum membri affecti mutatione aſſiduâ ,

doloris, ſedationem incaſſum exambiunt: quæ tamen non contingit ante horam ſecundam tertiámve matutinam, (decurſo ſcilicet Nyćthemeri ſpatio àprimo appulſu Paroxyſmi) quo tempore æger poſt materię peccantis modicam digeſtionem & difflationem aliqualem, ſubitò à dolore reſpirat; licèt hanc ille liberationem iſti membri affećti poſituræ, quâ poſtremò uſus erat, immeritò acceptam referat. Jam leni madore perfuſus ſomno concedit; à quo evigilans, dolore multùm imminuto, partem affećtam tumore recenter occupatam cernit; cùm ſolùm antehàc (quod in omnibus Podagricorum Paroxyſmis ſolemne eſt) inſignior intumeſcentia venarum membro vexato intertextarum ſe in conſpećtum dederat. Sequente die, fortè etiam ad biduum triduúmve, ſi materia Podagræ generandæ apta fuerit copioſior, dolet nonnihil pars affećta, idque vehementiùs die jam adveſperaſcente, levatur autem ſub galli cantu. Intra paucos dies, alter pes eodem dolore torquetur quo is qui prior doluit, vel ſi prior iſte jam dolere deſierit, debilitas quæ eum infirmaverat, mox

mox evaneſcit, tam viribus quàm integrâ ſanitate iſti pedi ſtatim reſtitutis perinde ac ſi nunquam laboraverat, ſi modò dolor pedem nuper tentatum ferociùs lancinet. Nihilominùs eaſdem hîc excitat Tragœdias quas priùs in altero pede, tam quoad doloris vehementiam, quàm durationem. Quandoque etiam primis morbi diebus cùm materia peccans adeò exuberat, ut ei capiendæ pes unus impar ſit, utroſque ſimul pari vehementiâ fatigat: ſed ut plurimùm pedes ſucceſſivè, uti diximus, aggreditur. Poſtquam utrumque pedem exercuerit, qui ſequuntur Paroxyſmi abnormes ſunt, tum quoad tempus invaſionis, tum etiam quoad durationem; hoc tamen ubique ſervant, quòd dolor noctu recrudeſcat, mane verò remittatur. Atque ex ſerie horum Paroxyſmulorum (ſit verbo venia) conſtat Paroxyſmus qui dicitur Podagræ, diuturnior breviórve pro ægri ætate. Neque enim cenſendum eſt quoties quis cum hoc morboad menſes duos vel tres fuerit conflictatus, unum illum Paroxyſmum fuiſſe, ſed ſeriem potius & catenam Paroxyſmulorum, quorum poſterior quilibet priore & mitior

tior fuit & contractior, donec tandem materiâ peccante prorſus abſumptâ ; æger priſtinam obtinuerit ſanitatem, quod in vegetioribus, & iis quos Podagra rariùs inviſit, diebus ſæpe quatuordecim fit; in ſenioribus, atque iis quos ſæpiùs afflixit, duobus menſibus, iis verò qui vel annis, vel diuturniore morbi morâ fractiores jam ſunt, non priùs valedicit quàm æſtas jam adultior eam fugaverit. Ad quatuordecim primos dies Urina coloratior eſt, quæ poſt ſeparationem ſedimentum rubrum & quaſi arenulis refertum deponit; nec æger ut plurimùm niſi tertiam Potulentorum quæ aſſumpſit partem per Veſicam reddit; Alvus item ad dictos primos ferè dies conſtipata eſt. Appetitûs proſtratio; Rigor totius corporis ſub veſperam, partium etiam non affectarum gravitas & moleſta ſenſatio, integrum Paroxyſmum comitantur. Recedentem Paroxyſmum excipit pedis affecti pruritus vix ferendus, maximè inter digitos, unde decidunt furfures, & pedes ipſi quaſi ab epoto Veneno deſquamantur. Morbo jam diſcuſſo, ægri tum εὐεξία, tum Appetitus redeunt

deunt pro ratâ doloris quo ſæviebat Paroxyſmus nuper elapſus, & in eâdem proportione ſervatâ vel acceleratur vel differtur ſequens Paroxyſmus. Nam ſi hic ultimus ægrum peſſimè multaverit, ſequens Paroxyſmus non niſi anno ad idem punctum revertente denuò accedet.

Atque hoc ſe habet modo Podagra Regularis Phænomenis genuinis propriiſque ſe oſtendens. Cùm verò vel ab indebitâ medicatione turbatur, vel ob diuturniorem morbi pertinaciam, corporis ſubſtantia quaſi in morbi fomitem pervertitur, neque par eſt natura eidem, methodo conſuetâ, eliminando, Phænomena multùm ſunt diverſa à jam deſcriptis. Nam cùm hactenus dolor pedibus tantùm fuerit infeſtus, (qui peccantis materiæ ſedes ſunt genuina, quæ cùm alias quaſlibet partes occupat, certiſſimum eſt vel morbi methodum inverſam eſſe, vel corporis vigorem paulatim jam imminutum,) jam itaque manus, carpos, cubitos, genua aliáſque regiones occupat, ea jam, ſicut pedes olim ſolebat, diſcrucians. Quandoque enim unum plu-

pluréſve digitos diſtorquens, faſciculo radicum Paſtinacæ ſimiles eos reddit, motu paulatim privans, tandemque concretiones circa Articulorum ligamenta tophaceas generans, quæ Articulorum cuticulam ipſamque cutem deſtruens, nudos tophos cretam vel oculos Cancrorum æmulantes, aciculâ eruendos exhibet conſpectui. Nonnunquam materia morbum committens Cubitis impacta tumorem ſubalbum excitat ferè ad ovi magnitudinem, quæ ſenſim inflammatur cum rubore. Eſt ubi Femur occupans ſenſum exhibet quaſi ingentis ponderis appenſi, ſine dolore tamen notabili; at genu exinde petens id acriùs urget, motum omnem inhibens, ut quaſi clavo tranſacto lectulo affixum ne latum pilum à loco in quo eſt ſe queat dimovere. Et quando vel propter totius corporis inquietudinem huic morbo ita familiarem, vel urgente neceſſario aliquo vitæ officio, æger aliorum operâ eſt movendus, omni cautelâ opus eſt ne fortè vel minima motûs contrarietas dolorem accerſat, qui eo tantùm nomine poteſt tolerari quod confeſtim evaneſcat. Quæ quidem corporis

latio

latio ita cautè & delicatè peragenda, haud exigua pars eſt ærumnarum quibus Podagra oneratur ; Dolor enim vehementior non per omnem Paroxyſmum extenditur , ſi modò pars affecta omnino quieſcat.

Cùm Podagra antehàc non niſi exeunte hyeme ſoleret invadere , poſt duos tresve menſes pro more receſſurus ; jam per annum integrum vexat ægrum , demptis duobus vel tribus menſibus calidioribus atque æſtivis. Et quod inſuper eſt obſervandum , quemadmodum Paroxyſmus major ſive Generalis protractior quàm olim fuerat , inveniatur , ita etiam Paroxyſmi iſti particulares ex quibus Generalior componitur , ſinguli diutiùs ſæviunt : cùm enim antehàc particulares iſti non ultra unum alterúmve diem excruciarent; jam ubicunque ſedem, figant, maximè ſi pedes vel genua occupaverint , non ante diem decimum quartum caſtra movent : Primo ad hæc, aut ſecundo poſt appulſum die , æger præter dolorem , aliqualem etiam ægritudinem patitur , atque ſimul omnimodam appetitûs proſtrationem.

Poſtre-

Poſtremò, cùm antequam malum uſque adeò incruduerat, æger non ſolùm longioribus frueretur Paroxyſmorum intervallis, ſed etiam durante iſtâ intermiſſione rectè valeret tam artubus quàm reliquo corpore, facultatibus ſingulis naturalibus officio ſuo debitè fungentibus; jam artus habet ferè undiquaque contractos atque impeditos, ita ut quamlibet ſtare poſſit, fortè etiam aliquantiſper procedere, greſſu tamen ita claudicante ac permoleſto prorepit, ut etiam cùm ambulet quieſcere videatur: & ſi ultra vires ambulare perſtiterit, quo pedibus rectiùs valeat, quanto magis ipſos ambulando confirmat & dolori excipiendo minùs obnoxios reddit, tanto morbi fomes, nunquam per hoc omne intervallum perfectè diſſipatus, viſceribus periculoſiùs imminet, cùm in pedes ita liberè nequeat effundi: qui hoc morbi tempore vix unquam doloris ſunt expertes, ſed ſenſatione aliquâ plus minúsve moleſtâ perpetuò tentantur. Quinetiam multis aliis ſymptomatis infeſtatur æger, ut venarum Hæmorrhoidalium dolore, Ructu nidoroſo cibi jam manducati & in Ventriculo putreſcen-

creſcentis guſtum referente, quoties vel aliquid è Dyſpeptis aſſumpſerit, vel eam tantùm cibi quantitatem quæ ſano competit. Appetitus languet, uti & totum corpus præ inopiâ ſpirituum. Denique ideo tantùm vivit ut calamitoſus ſit & miſer, non ut vitæ dulcedine vel minimùm fruatur. Urina, quam priùs coloratiorem, maximè in Paroxyſmis & in pauca quantitate ſolebat reddere, jam illam tam colore imitatur quàm copiâ quæ in Diabete excernitur. Dorſum aliæque partes moleſtè pruriunt maximè ſub horam ſomni.

Id etiam in hoc morbo quoties jam confirmatior eſt, incommodi accidit, quòd ab Oſcitatione, imprimis verò matutinâ, ligamenta oſſium Metatarſi vehementer convelluntur, cum ſenſu quaſi coarctationis vel compreſſionis fortiſſimè à manu validâ. Quandoque etiam nullâ Oſcitatione præcedente, æger jam ſe ſomno committens ictum quaſi clave Metatarſum confringentis derepente perſentiſcit, unde cum ejulatu expergiſcitur. Tendines Muſculorum qui tibias ſuffulciunt ſubinde ſpaſmo corripiuntur ita acri

&

& violento, ut dolor quem excitat, ſi vel tantiſper duraret omnem humanam patientiam dejiceret vinceretque..

Poſt multos diroſque cruciatus & carnificinam diuturniorem, ceu pignus miſſionis quam mors jam in propinquo ſtans mox eſt datura, Paroxyſmi ſubſequentes ægrum quoad dolorem clementiùs tractant, (naturâ partim ab onere materiæ peccantis oppreſſà, partim ob ſenium, eandem in corporis extremitates jugiter ac ſtrenuè relegare non ampliùs valente) at loco doloris conſueti, ægritudo quædam cum dolore ventris, laſſitudo ſpontanea, quandoque etiam propenſio ad Diarrhœam ſuperveniunt. Hæc Symptomata, dum vigent, artuum dolorem leniunt, quæ pariter evaneſcunt quoties articulos dolor fatigat: atque ita nunc dolore,nunc ægritudine quaſi alternatim laceſſente, Paroxyſmus longas moras nectit. Animadvertendum eſt enim quòd ubi quis ad multos annos Podagrâ laboraverit, dolor ſingulis Paroxyſmis gradatim imminuitur, tandemque ægritudine potiùs conficitur quàm dolore. Quem enim in his patitur dolor, quamlibet

libet ſint productiores, vix ad decimam partem ejus aſſurgit doloris quem pati ſolebat cùm viribus eſſet magis integris. Nihilominus hæc ipſa morbi inclementia penſabatur ut plurimùm longiore intercapedine quæ paroxyſmos intercedebat, tum ſanitate quâ interea ſatis commodâ utebatur. Namque hoc in morbo dolor amariſſimum eſt naturæ pharmacum; qui quo vehementior eſt, eo citiùs prælabitur Paroxyſmus, atque inſuper & longior erit intermiſſio & magis perfecta; & vice verſa.

Neque tamen dolor, claudicatio atque impeditus partium affectarum motus, ægritudo aliaque ſymptomata jam deſcripta, hujuſce morbi tragœdiam abſolvunt: Calculum inſuper Renum in quamplurimis parit hic affectus, tum ex eo quòd æger diu ſupinus recumbat, tum etiam quòd ferientur Organa ſecretoria à debitis ſibi functionibus: ſive etiam quòd Calculus ejuſdem materiæ morbificæ in genere portio quædam ſit, quam ego litem non dijudico. Quæcunque verò ſit hujus mali origo, nonnunquam ægri animum mœſtiſſima interpellit contemplatio

Cal-

Calculúſne an Podagra immitior ſit. Quandoque etiam Calculus lotii per meatus urinarios in Veſicam tranſitum impediens, ægrum de medio tollit lentas Podagræ moras haud amplius expectantem.

Nec ſatis eſt ægrum ita miſeris modis dilaniari, ut nec ſui jam fuerit compos, alienæ opus prorſus indigens; ſed & hic accedit miſeriarum cumulus, quòd durante Paroxyſmo, animus ètiam ceu contagio afflatus, eo uſque corpori compatitur, ut haud facile ſit dictu utro horum æger calamitoſiùs doleat. Non enim rectiùs Podagræ, quàm Iracundiæ, Paroxyſmus omnis dici poteſt; cùm mens & ratio uſque adeò ab infirmato corpore enerventur, ut vel leviſſimo affectuum motu impellantur & vacillent: unde non magis ipſi ſibi quàm aliis gravis eſt. Quid quod & cæteris quoque Paſſionibus eſt obnoxius, timori videlicet ſollicitudinique atque aliis id genus. A quibus pariter torquetur donec morbo evaneſcente, animus quoque priſtinâ tranquillitate receptâ unà convaleſcet.

Tandem æger (ut funeſtiſſimi hujus morbi Cataſtrophen ſemel expediam) viſce-

viſceribus à Materiæ peccantis incubatu complexuque ita læſis, ut Secretionis organa non ampliùs ſuo münere fungi queant, unde & ſanguis quaſi limo & fæculentiis refertus ſtagnat, & materia peccans non jam, ut olim ſolebat, in corporis extremitates diſploditur atque rejicitur; tandem, inquam, ὁ τρις-ἄθλιος vitam afflictiſſimam & jam diu non vitalem cum morte ærumnarum requie feliciter commutat.

At verò (quod mihi aliiſque licèt tam fortunæ quàm ingenii dotibus mediocriter inſtructis, hoc morbo laborantibus ſolatio eſſe poſſit) ita vixerunt atque ita tandem mortem obierunt magni Reges, Dynaſtæ, Exercituum Claſſiumque Duces, Philoſophi, aliique his ſimiles haud pauci. Verbo dicam, Articularis hicce morbus (quod vix de quovis alio affirmaveris) Divites plures interemit quàm pauperes, plures ſapientes quàm fatuos; Naturâ quaſi digito monſtrante quàm parùm iniqua ſit omnium Parens & Arbitra, quàm Partibus non ſtudeat; cùm eos, quibus alicubi defuit, alio aliquo bonorum genere cumulatiùs ditare

Digitized by Google

ſoleat ; profuſiorem verò erga alios munificentiam æquâ malorum parte admixtâ diluat & contemperet. Adeò ut ubique gentium rata ſit lex atque inviolabilis, nullum hominem vel ex omni parte beatum, vel per omnia miſerum ac calamitoſum poſſe inveniri, ſingulos autem utramque experiri ſortem. Quæ Boni atque Mali contemperatio, fragilitati noſtræ & mortalitati ita propria, nobis fortaſſè apprimè conducit.

Podagra Fœminas perrarò infeſtat, easque non niſi jam Vetulas & Viragines ſeu corpore maſculorum habitum æmulantes. Graciliores quæ vel in adoleſcentia vel conſtanti ætate ſymptomata patiuntur Podagram mentientia, ea ipſa vel affectibus Hyſtericis, vel Rheumatiſmo quo jam olim laborârunt, & cujus fomes non ſatis initio fuerat eliminatus, accepta referunt.

Neque Pueros neque Juvenibus minores Podagrâ verâ atque genuinâ vexatos hactenus obſervavi: Nonnulli tamen mihi noti ſunt qui priuſquam eam ætatem attigiſſent, leviculam aliquam quaſi velitationem præſenſerant : quorum nempe

Patres

Patres etiam tunc hoc morbo tenerentur cùm iis generandis operam darent. Atque hîc explicit morbi hujus Hiſtoria.

Omnes animi nervos variis hujuſce morbi Phænomenis contemplandis acriter intendens, illum Α'πεψίᾳ ſeu labefactatæ, tam in partibus quàm ſuccis corporis univerſis, Concoctioni ortum debere exiſtimo. In iſtis enim qui huic morbo ſunt obnoxii, cùm jam vel ætate fuerint confecti, vel effrænatâ morum licentiâ ſenectutem præmaturiùs accerſiverint, Spiritus Animales per totum corpus deficiunt, immodico functionum in Juventutis calore vegetiſſimarum exercitio conſumpti: verbi gratiâ, præpropero nimioque Veneris uſu, inſanis improbiſſimiſque laboribus quibus ardenter atque indefeſsè voluptatibus inſerviunt, & his ſimilibus. Acceſſit etiam ſive ab annis ſive ab inertia, exercitiorum corporis, quibus olim aſſueverant, intermiſſio vel ceſſatio repentina (quorum uſu tum ſanguis invigoratior, tum partium tonus firmior & conſtantior ſolebat reddi) unde jam corpus flacceſcit, & Concoctiones non ampliùs rectè promoventur; è con-

tra verò, ſuccorum corporis recrementa quæ talium exercitiorum ope priùs excernebantur, dehinc in Vaſis, ceu morbi ſeminium, reconduntur. Nonnunquam & ſtudium ſeu Meditatio de re quapiam ſeriâ ac diuturnâ malum auxit, quo ſcilicet ſpiritus defæcatiores & magis volatiles à concoctionum penſo quod debuerant abſolvere nimiùm avocantur. Adde quòd huic morbo obnoxii non ſolùm ciborum in genere ferè ſunt Appetentiores, ſed & eorum maximè qui difficillimè ventriculo cedunt; quos cùm haud parciùs devorent quàm tum ſolerent cùm exercitiis uterentur, non jam iis digerendis pares ſunt. Neque tamen dicta voracitas & liberalior ciborum ingeſtio ita frequenter (licèt id haud rarò contigerit) Podagræ viam ſtravit ac veſana & immoderatior vini Compotatio; unde Fermenta Coctionibus variis dicata penitus proſternuntur, præcipitantur ipſæ Coctiones, & Spiritus naturales ab halituum adventitiorum copiâ ſubjugantur diſperguntur que. Jam verò cùm uno eodemque tempore & Spirituum (qui Coctionis inſtrumenta ſunt) vigor imminuatur, atque

atque inſuper ingens humorum colluvies ſanguinem opprimat, omnino neceſſe eſt ut ſingulæ Coctiones haud ritè peragantur dum ita obruuntur ſingula Viſcera, unde Spiritus jamdiu fatiſcentes nunc etiam ſuffocantur. Nam ſi à ſola ſpirituum debilitate penderet hic morbus, Infantes, Fœminas, atque eos quos ægritudo diuturnior maceravit, pariter invaderet; cùm ferè viroſiſſimos quoſque adoriatur; & robuſtiſſimis naturæ principiis præditos; quos tamen non aggreditur donec caloris & Spirituum Naturalium defectum ſive declinationem, humorum quoque congeſtio excipiat, à quibus ſimul junctis Concoctiones vitiatæ pervertuntur.

Porrò ut Cauſarum, quas enumeravimus, ſingulæ Indigeſtionem, promoverant, ita earum pleræque laxitati Habitûs & Muſculorum corporis procurandę non-nihil contulerant, unde porta crudis indigeſtiſque humoribus intromittendis panditur, quoties iſti ad exteriora protruduntur. Quoties enim in ſanguine diutiùs ſtabulantes tam mole quàm pravâ diatheſi macti fuerint, tandem calorem

putreſcentem acquirunt ; & cùm non ampliùs à natura regi poſſint , prorumpunt in ſpeciem , & in Articulos depluunt, calore atque acredine dolores exquiſitiſſimos in ligamentis membraniſque oſſa contegentibus excitantes ; quæ vel à ſenio , vel luxu atque intemperantiâ labefactata laxataque facilè humoribus impetum facientibus locum concedunt. Hic verò humorum Podagram generantium prolapſus , qui Paroxyſmum conſtituit , ſeriùs ociúſve contingit , prout anſa hujuſmodi humoribus in motum ciendis data fuerit.

Jam verò Curationem quod ſpectat ; (ut primò quæ ſunt omittenda ſubinnuam) licèt , ſi humores reſpiciamus atque indigeſtionem unde iſti trahunt originem, primâ fronte videri poſſit Indicationes Curativas imprimis ad humores jam factos evacuandos, dein ad Coctiones roborandas, (unde aliorum humorum ſuccreſcentium aggeſtio poſſit præcaveri) collimare debere , quandoquidem hæ ſunt Indicationes magis generales quibus in pleriſque aliis morbis Humoralibus ſatisfaciendum eſt : in Podagra nihilominus

Naturę

Naturæ quaſi prærogativa eſt materiam peccantem ſuo modo exterminare, & in Articulos deponere, per inſenſilem tranſpirationem difflandam. Namque haud plures tribus proponuntur modi, quibus cauſam Podagræ continentem ejicere valeamus; Venæ-ſectio ſcilicet, Catharſis, ac Diaphoreſis per ſudorem: nulla verò ex his methodus ſcopum attinget unquam.

Imprimis Venæ-ſectio, quantumvis magna polliceatur tum in humoribus qui in procinctu ſtant & quaſi deſcenſum meditantes, tum in iſtis qui jamjam Articulos obſiderunt, evacuandis; manifeſtè tamen pugnat cum indicatione illâ quàm Cauſa Antecedens, quæ eſt Indigeſtio à ſpirituum (quos ſanguinis detractio magis imminuit opprimitque) depravatione ac defectu orta, ſibi vendicat. Non eſt itaque adhibenda Phlebotomia, vel ad præcavendum Paroxyſmum qui timetur, vel ad iſtum qui jam adeſt mitigandum, in iis nempe qui ætate jam ſunt provectiores. Quamvis enim qui educitur ſanguis Pleuriticorum & Rheumatiſmo laborantium ſanguinem ut pluri-

mum referat, attamen Venæ ſectio haud minùs inſigniter in hoc morbo officere ægro, quàm in duobus prædictis prodeſſe cernitur. Etenim ſi ſanguis in intermiſſione, quantumlibet diu poſt Paroxyſmum, fuerit extractus, periculum eſt ne à ſanguinis & humorum agitatione novus ſuccreſcat Paroxyſmus, qui & priore diuturnior futurus eſt, & ſymptomatis enormioribus ſtipandus, ſanguinis robore & vigore, quibus adjutoribus morbi fomitem ſtrenuè ac conſtanter excutere debuerat, exinde retuſis. Atque hoc incommodi toties etiam acceſſitur, quoties ineunte Paroxyſmo vena pertunditur. Si mox à Paroxyſmo feriatur vena, ingens periculum eſt ne natura, dum ſanguis adhuc languidior eſt & nondum priſtinas vires à morbo ſucciſas redintegraverit, ejuſmodi vulnere importunè inflicto uſque adeò infirmetur & ſuccumbat ut Hydropi aditus aperiatur. Verumtamen ſi æger adhuc Juvenis fuerit & ab immodicâ potatione excalefactus, ſanguis initio Paroxyſmi poteſt detrahi; ſin autem in Paroxyſmis ſubſequentibus Phlebotomiâ jugiter utatur, Podagra quàm

quàm citiſſimè etiam in juvene inveteraſcet, & intra paucos annos latiùs imperium ſeu potiùs tyrannidem propagabit, quàm aliàs in multis extendere valuiſſet.

Deinde, Catharſin quod attinet, ſive ἄνω ſive κάτω, animadvertendum eſt quòd cùm naturæ lex ſit inviolabilis atque ipſi hujuſce morbi eſſentiæ intertexta innexaque, morbi fomitem ſemper in Articulos rejici debere; nihil prorſus aliud præſtabunt Remedia ſive Emetica, ſive Cathartica propriè dicta, niſi ut materia peccans, quam natura in corporis extremitates protruſerat, in ſanguinis maſſam denuò revocetur; unde accidit ut quæ in Articulos eliminari debuerat, in aliquod è viſceribus fortè irruat, atque ita æger, qui in nullo priùs diſcrimine verſabatur, jam de vita periclitetur. Quod iis fatale eſſe haud rarò obſervatur, qui medicamentis purgantibus vel ad Podagram præcavendam, (quod adhuc pejus eſt) ad leniendum Paroxyſmum aſſueverant. Etenim cùm natura à methodo ſibi familiari exturbata fuerit, quâ, ut pote ſecuriſſimâ optimâque,

materiam morbificam in articulos ablegat, dum humores intrò versùs inteſtina ſollicitentur, loco doloris in juncturis, quem vel nullum habent vel certè perexiguum, ventriculi ægritudine, alvi torminibus, Lypothymiâ, & longo Anomalorum Symptomatum agmine miſeri quaſi enecantur.

Ego certè perſuaſiſſimus ſum, à jugi & ſæpe iteratâ experientiâ edoctus, Catharſin omnem tam per Lenientia quàm per Fortiora Medicamenta, qualia pro more Articulis expurgandis deſtinantur, plurimùm nocere; ſive in Paroxyſmo ad minuendam materiam peccantem, ſive in fine ad diſſipandas morbi reliquias, ſive in perfecta intermiſſione & recta valetudine, ut venturo Paroxyſmo occurratur. Etenim tam mei ipſius quàm aliorum periculo compertiſſimum habeo, Catharſin quovis horum temporum adminiſtratam, ita parùm votis reſpondiſſe, ut malum quod debuerat averruncare atq; avertere, accerſeret. Primùm itaq; Purgatio ſæviente adhuc Paroxyſmo adhibita, naturæ, in materia morbifica ſeparanda & in Articulos deponenda occupatæ negotiũ faceſ-
ſens

ſens, magnam ſpirituum ἀταξίαν nonnunquam excitavit, unde non tantùm Paroxyſmus magis invaleſcebat, ſed & æger in vitæ diſcrimen haud obſcurè conjiciebatur. Deinde Cathartica in fine Paroxyſmi uſurpata, cùm morbi reliquias amoliri debuerint, id tantùm egêre ut recens Paroxyſmus de novo ſuppullularet, haud mitior priori iſto; atque ita æger ſpe falſa lactatus ea ſibi fabricat mala, quæ non fuerat perpeſſus niſi humores denuò in rabiem agerentur. Quod genus incommodi ipſemet plus ſemel expertus ſum, artis medicæ opem præpoſterè implorans ad exturbandas, ut mihi videbatur, reliquias morbi. Poſtremò quod Purgationem attinet, certis intervallis & integra ſanitate repetendam, ut Paroxyſmo eatur obviam atque ei aditus præcludatur; etſi quod eſt fatendum, non ita præſens periculum eſt ne nova acceſſio invitetur, atque fuit in caſu jam dicto cùm æger nondùm ἐξω βέλους omnino fuerit; tamen etiam hoc tempore Paroxyſmum parit, idque ob cauſas ſuprà memoratas; quo malo ſi fortè ægrum non ſtatim multaverit nullate-

nus tamen eum à morbo liberat, quantumlibet conſtanter & debitis intervallis Cathartica hæc illáve aſſumpſerit. Quinimò nonnullos novi huic morbo obnoxios qui Catharſi non ſolùm Vere & Autumno, ſed & ſingulis menſibus, imò & ſeptimanis continuis, ſanitati litabant, neque tamen horum quiſquam Podagram effugit: quæ exhinc crudeliùs plerumque & immanioribus ſymptomatis eos petebat quàm ſi ab omni medicatione ſibi temperáſſent. Licèt enim jam dicta Purgatio Cauſæ continentis partem aliquam poſſit educere, cùm tamen concoctioni roborandæ (à quo tantùm abeſt, ut eam debilitet, recenti vulnere naturam ſubruens ac dejiciens) ne hilum conferat, uni tantummodo cauſæ opponitur, & morbi curationi impares prorſus habet vires.

Ad hæc annotandum eſt, ab eodem illo ſpirituum defectu quo Coctiones in iis vitiantur qui Podagrâ ſolent laborare, eorundem Spirituum Animalium σύςασιν minùs firmam vegetamque reddi, unde mox disjicitur & interturbatur à quavis cauſa quæ vel animum vel corpus paulò violentiùs concutit exagitatque; ac proin-

de

de jam fugax ac diſſipabilis eſt admodum, prout iis qui Affectioni vel Hypochondriacæ vel Hyſtericæ obnoxii vivunt, perſæpe accidit. A qua etiam Spirituum ad ἀταξίαν propenſione fit ut Podagra vel leviſſimam quamlibet evacuationem ferè ſubſequatur. Diſſoluto enim corporis tono, quem Spirituum firmitas, dum in vigore ſuo perſiſtunt, ritè compactum vegetumque ſervat, materia peccans quaſi diſruptis repagulis jam ſui juris eſt atque ab hac plaga corpori inflicta Paroxyſmus ſtatim exoritur.

At verò hæc ipſa Methodus, utut perniciosa ac nocens, nihilominùs Empiricis quibuſdam, qui Catharticum quo utebantur medicamentum aſtutè omnes celârunt, haud mediocrem exiſtimationem conciliavit. Obſervandum eſt enim quòd Purgatione currente, æger vel non omnino vel remiſsè admodum dolet; & ſi Catharſis ad plures dies produci queat, nullo ſuperveniente Paroxyſmo recenti, æger confeſtim ab eo, quo jam tenetur, convaleſcet: verùm enim verò pœnas impoſterum pendet diriſſimas ab ἀταξίᾳ in quam dicta humorum exagitatio naturam præcipitem egit. De-

Denique materiæ peccantis per Sudores evacuatio,licèt prædictis evacuationibus minùs officiat, liquidò tamen officere cernitur. Quamvis enim morbi fomitem non retrahat in viſcera, ſed è contra in corporis habitum propellat,attamen his ſaltem nominibus obeſt. Primò quidem quòd extra Paroxyſmum humores adhuc crudos & nondum itaſubactos ut ritè ſeparari debeant quaſi vi quadam protrudit in Artus, atque eo pacto cunctantem Paroxyſmum ante diem, & vel invitâ naturâ ſollicitat. Deinde quod ſudoris provocatio in ipſo paroxyſmo materiam morbificam nimis violenter in affectum membrum impingat adigatque, dolorem ſimul adducens haud tolerandum; & ſi major ſit materiæ peccantis copia, quàm ut pars affecta eam queat admittere, illam mox in artus alios deturbat, unde orgaſmus interea atque ingens tam ſanguinis quàm cæterorum humorum ebullitio ſive exæſtuatio ; ſi verò corpus colluvie ſeroſâ Podagræ generandæ aptâ admodum ſcateat, metuendum eſt ne Apoplexia ingruat. Quamobrem in hoc affectu, perinde ac in cæteris omnibus in quibus

ſudores

ſudores Artis ope ſollicitantur ad eliminandam materiam morbificam, non verò naturæ ductu profluunt, periculoſiſſimum eſt eoſdem nimis violenter atque ultra eum Coctionis gradum ad quem humores evacuandi ſuâ ſponte pervenerint, elicere. Et celeberrimus iſte Hippocratis Aphoriſmus, *Cocta non Cruda ſunt medicanda*, tam in Sudoribus provocandis quàm in ſubducendâ Alvo locum habet. Quod quidem liquidò conſtat ex ſudore illo quo Paroxyſmus Febrium intermittentium claudi ſolet, qui, ſi modicus fuerit & materiæ Febrilis a præcedente Paroxyſmo concoctæ quantitati aptè reſpondens, ægrum inſigniter juvat levátque; ſi verò ultra naturæ modum ſudatio promoveatur, ex eo quòd æger lectulo jugiter affigatur, jam Febris continua ſubnaſcitur, & recens focus ſuccenditur, cùm iſte qui priùs efflagrabat, fuerat extinguendus. Pari ratione in Podagrâ etiam lenis ille mador qui utplurimum mane ſuâ ſponte oritur, poſt minorum paroxyſmorum, è quibus majorem Paroxyſmum conſtare docui, ſingulos, tam dolorem quàm inquietudinem quibuſcum

æger totâ nocte conflictabatur, mitigat; è contra verò, ſi quando levis hicce mador & ſuapte natura fugax, diutiùs & vehementiùs proritetur quàm fert proportio materiæ peccantis jam ab ultimo Paroxyſmo concoctæ, morbus inde exacerbatur. Tam itaque in hoc quàm in aliis morbis quibuſcunque quos mihi videre contigit, demptâ ſolâ Peſte, ſudores prolicere non tam Medici, quàm Naturæ provincia eſt: cùm nullo modo aſſequi poſſimus, quanta materiæ pars ejuſmodi ſeparationi obeundæ jamjam eſt parata, nec per conſequens quem in provocando ſudore modum tenere debeamus.

Ex jam dictis cùm ſatis liqueat non ſolùm Podagræ Curationem à Medicamentis evacuantibus incaſſum peti, ſed & eadem ποδαγρικοῖς noxam adferre, reſtat ut exquiramus ad quem alium ſcopum Curativæ indicationes ſint dirigendæ. Ego quidem ex accuratâ φαινομένων prædictorum omnium penſitatione & diligenti examine colligo, duabus potiſſimùm cauſis in hujuſce morbi curatione obviam iri debere. Prima eſt cauſa Antecedens, ſive humorum indigeſtio à caloris & ſpirituum

tuum Naturalium defectu orta. Altera eſt cauſa Continens, ſive eorundem humorum calor & exæſtuatio, ubi jam tum putredinem, tum etiam acredinem nacti ſunt à morâ in corpore quàm oportuerat diuturniore; quæ mora ab inconcoctione ſuprà memoratâ pendet. Hæ cauſæ ita toto cœlo, quod aiunt, à ſe invicem diſcrepant, ut, quæ huic proſunt remedia, alteri obſint; unde hic Affectus ita curatu perdifficilis eſt. Etenim dum Medicamentis calefacientibus Indigeſtionem vincere ſatagimus, periculum eſt ne ex altera parte humorum calor intendatur atque è diverſo, dum ſive Diætâ ſive Remediis refrigerantibus calorem & acredinem humorum commitigare volumus, ἀπεψίαν accerſimus, labefactato ſcilicet calore naturali. At verò hîc Cauſam Continentem non eam tantùm intelligo, quæ jam actu Articulos obſidens Paroxyſmum format, ſed eam inſuper quæ adhuc in ſanguine deliteſcens ſeparationi hactenus eſt inepta. Perrarò enim materia morbifica omnis, à Paroxyſmo quantumlibet diuturno & crudeli, ita plenè egeritur ut nullæ prorſus in corpore reliquiæ ſint, eo-

dem

dem jam elapſo. Ac proinde utriuſque hujus cauſæ tam extra Paroxiſmum quàm eo vigente ratio habenda eſt. Quandoquidem verò materiæ continentis eliminatio Naturæ omnino opus eſt, ſuâ ipſius methodô peragendum; cúmque nihil interea temporis, ad humores calidos acreſque leniendos, abſque damno digeſtionibus illato, poſſit tentari, niſi ut exulent ac evitentur victus medicamentăque calidiora à quibus inflammantur humores: maxima certè & præcipua Curandi intentio in eo verti debet, ut Coctioni, indigeſtionibus ſublatis, conſulatur, de quâ jam agam: ita tamē ut in Diſſertationis ſerie ea etiam attingam Remedia, prout anſa data fuerit, quæ ad leniendum humorum calorem, & acredinem retundendam facere poſſint.

Quæcunque igitur naturæ opem ferunt in muneribus ſuis ritè fungendis, ſive ſanguinem ad debitam chyli in illum invecti aſſimilationem, ſive partes ſolidas corroborando, quo meliùs ſuccos earundem nutritioni atque augmento deſtinatos in propriam ſubſtantiam convertant; quæcunque denique varia excretionis Organa

Organa atque emunctoria corporis in eo ſtatu conſervant ut ſingularum partium recrementa debito tempore atque ordine valeant amandare; hæc & hujuſmodi omnia huic intentioni adimplendæ conferunt ac propriè *Digeſtiva* appellantur, ſive Pharmaca ea fuerint, ſive ratio victûs, ſive exercitatio, ſive alia ex iſtis quælibet, quæ *ſex res non-naturales* indigitantur.

Hujuſmodi Medicamenta ſunt in genere quæ moderatè excalefaciunt, & vel amaricant, vel linguam leniter feriunt, utpote quæ ventriculo ſunt pergrata, ſanguini medentur, & cæteras partes fovent confortántque; qualia ſunt, verbi gratiâ, Radices Angelicæ, Enulæ, Folia Abſinthii, Centaurii minoris, Chamædrios, Chamæpyteos, *&c.* Addi poſſunt etiam Anti-ſcorbutica vulgò dicta, ut Radices Raphani Ruſticani, Folia Cochleariæ Hortenſis, Naſturtii aquatici, *&c.* Cùm autem herbæ iſtæ actes ac pungentes utut ſtomacho arrideant atque eidem conferant in Coctione juvanda, morbi tamen fomiti jamdiu formato aculeos ſubdant & augeant calorem, parciùs

parciùs uſurpandæ veniunt, præaliis iſtis quę miti calore atque amaritudine & Ventriculum corroborant, & ſanguinis maſſam vegetiorem reddunt ac magis vitalem.

Eorum ſpecies aliquot affabrè permiſtæ humoribus concoquendis rectiùs, ut mihi videtur, quàm ſimplex quodlibet ex eorum tribu deſumptum. Quamlibet enim quoties ſpecifica medicamenti cujuſlibet virtute opus eſt nobis, Regula tenet, *Quo ſimpliciùs eo meliùs*; tamen cùm id habemus propoſiti ut huic illíve indicationi ſatisfaciendo ægrum ſanemus, ſingula ingredientia ſymbolum pro morbo curando quaſi conferunt: atque in hoc caſu, quanto major eſt ſimplicium numerus, tanto potentiùs medicamentum operabitur. E prædictis itaque & reliqua ejuſdem farinæ materia medica, variæ Remediorum formulæ ad hunc ſcopum tendentes concinnari poſſunt. Ego formam Electuarii ad exemplum Theriacæ Andromachi cæteris præfero, ceu viribus præſtantiſſimam, eò quòd mutua ſimplicium confermentatio omnium virtutem adaugeat, quaſi *aliquid Tertium* pro-

progignens, quod in ita conjunctis majorum eſt virium in pari quantitate quàm in eorum quolibet. Verùm tam delectum ejuſmodi ingredientium quàm formulas quibus exhibenda ſunt prudenti Medico lubens relinquo; cùm nunquam mei officii eſſe duxerim Receptulas, ut vocant conſcribere, at potiùs veras Indicationes notare ad quas Curationes ſunt dirigendæ: Quod cùm minùs obſervetur, exhinc, ut alibi dixi Empiricis anſa data eſt ut ſe Artis medicæ Principes jactent.

Verumtamen Tyronum gratiâ, remedium, quo ego uti ſoleo, in medium proferam quod ad hunc modum componitur.

℞. *Rad. Angelic. Calam. Aromat. Imperator. Enul. campan.*
Fol. Abſinth. vulg. Centaur. min. Marrub. alb. Chamædr. Chamæpyt. Scord. Calaminth. vulgar. Parthen. Saxifrag. pratenſ. Hyperic. Virg. aur. Serpil. Menthæ, Salviæ, Rutæ, Card. Ben. Puleg. Abrotan.
Flor. Chamomel. Tanacet. Lil. Conval. Croci Anglican. Sem. Thlaſp. Cochlear. hortenſ. Carvi.

Bacc.

Bacc. Iunip. ſingulorum quantitatem ſufficientem.

Legantur ſingula Herbæ, Flores, & Radices quo tempore viribus pollent maximis.

Siccentur ac in Papyraceis ſacculis aſſerventur dum in pulverem tenuiſſimum redigantur.

Singulorum Unciæ quatuor ſimul probè miſtæ excipiantur Syrupo ex Vino Canarino cum Sacebaro facto, & in Electuarium debitâ conſiſtentiâ conficiantur ſ. a.

Sumat drachmas duas mane & ſerò. Vel hujus defectu, ſequenti utatur.

℞. *Conſ. Cochlear. hortenſ.* ℥ jß.
Abſinth. Roman. & Flaved. Aurantior. ana ℥ j.
Angelic. condit. Nuc. Moſchat. condit. ana ℥ ß.
Theriac. Androm. ʒ iij.
Pulv. Ari Comp. ʒ ij. *cum ſ. q. Syrupi Arantiorum fiat Electuarium.*

Capiat drachmas duas bis in die, ſuperbibendo ſequent. Aquæ cochlear. v. vel vj.

℞. *Rad.*

℞. *Rad. Raphan. ruſt. inciſ.* ℥ iij.
Cochlear. hortenſ. manip. xij.
Naſturt. aquatic. Beccabung. Salv. Menth. ana manip. iv.
Cortic. Aurantior. nᵒ. vj.
Nuc. Moſchat. contuſ. nᵒ. ij.
Cerevſiæ Brunſvvic. ℔ xij.
Diſtillentur organis communibus, donec ſolummodò libræ octo Aquæ eliciantur pro uſu.

E Medicamentis vulgò cognitis *Theriaca Andromachi* Concoctionibus roborandis præ cæteris confert: Cùm tamen plures in ſe ſpecies contineat quæ plus ſatis calefaciant, atque inſuper Opio abundet, Electuarium ſupradictum commodiùs parari poteſt è Vegetabilibus præcipuis excalefacientibus & corroborantibus cum Saccharo in vino ſoluto, quod Ventriculo gratius erit quàm eſt Mel. Curandum eſt interim ut ea ſimplicia eligantur quæ ad ægri guſtum magis faciant; cùm enim diu admodum, ſcilicet ad omnem ferè ætatem, in ejus uſu perſeverandum ſit, omnino convenit ut palato minùs ſit ingratum. Inter ſimplicia

Cor-

Cortex Peruvianus primas obtinet, cùm ſanguinem corroborêt vegetumque reddat, ſi ejus grana aliquot mane & ſerò aſſumantur.

Et ſanè uti in hoc Affectu de quo jam agimus, ita & in aliis Chronicis pleriſque, hæc & huic ſimilia remedia quæ ſanguinem corroborant vegetumque reddunt (ſi modò eorundem calor, propter cauſas poſtea adferendas, in ſpiritibus vinoſis non conſiſtat) præ cæteris juvant; quandoquidem ſinguli hujus generis morbi ad unam eandemque cauſam univerſalem, humorum ſcilicet Indigeſtionem, ſi rectè conjicio, referri debeant.

Nihil eſt autem ex quo hoc certiùs evinci poterit ac probari, quàm ſi ob oculos ponamus differentiam quæ inter morbos *Acutos* & *Chronicos* intercedit; quam ob cauſam æquus Lector boni conſulet ſi pauliſper ab eo, quod jam præ manibus eſt, negotio, digrediar. Prout itaque morbi *Acuti* ji ferè habentur qui citò vel perimunt, vel ad Concoctionem perducuntur: ita *Chronici* appellantur iſti qui vel non omnino, vel tardè admodum & longâ

& longâ temporis morâ ad eandem Coctionem pertingunt. Atque hoc quidem tam ipſa rei natura, quàm verba quibus illa exprimitur, apertè loquuntur; at verò cauſa hujus differentiæ quæ inter hæc duo morborum genera deprehenditur, altiùs latet, haud ita facilè eruenda: cujus indagationi ſi aliquantiſper immoremur, operæ, ut puto, vix nos pœnitebit, cùm harum rerum notitia clara ac diſtincta, ad inveniendas veras Indicationes horum Morborum Curationi accommodas magnum momentum adferre queat.

Sive interiora Terræ viſcera, ſi ita loqui fas eſt, varias ſubeant mutationes, unde à Vaporum inde exhalantium interventu aer inquinetur, quod mihi maximè probatur: ſive inficiatur Atmoſphæra omnis, ab alteratione quam eidem inducit peculiaris aliqua corporum Cœleſtium quorumlibet Conjunctio: res ita ſe habet, ut ad hoc illudve tempus aer particulis refertiatur quæ humani corporis œconomiæ adverſentur; uti etiam alio tempore iſtiuſmodi particulis impraegnatur, quæ cum

corporibus ſpeciei alicujus Brutorum mînùs conveniunt. His jam temporibus quoties nos hujuſmodi noxia & naturæ inimica μιάσματα in nudum ſanguinem inſpiratione attrahimus , & in illos morbos Epidemicos incidimus , quos illa parere apta nata ſunt, Natura *Febrim* accerſit , ſolennem nempe ſibi Machinam ad ſanguinem à materiâ aliquâ hoſtili & contrariâ intus ſtabulante vindicandum. Et tales morbi *Epidemici* vulgò audiunt, & ideo Acuti ſunt & Breves quia motum habent ita celerem & violentum. At verò præter hos morbos à causâ externâ excitatos , ſunt & alii perinde Acuti , ab hâc vel illâ peculiari ſanguinis inflammatione nati , quæ non à causâ aliqua generaliori ab aere pendente, ſed à particularium corporum Anomaliâ vel intemperie producuntur. Quod quidem Febrium genus ego *Intercurrens* & ſporadicum idcirco vocito , quòd annis ferè quibuſlibet occurrant.

At verò Morbi *Chronici* genium habent longè ab his diverſum : quamvis enim aer minùs ſalubris hujus vel illius generis ad hos morbos generandos multùm

tùm conferat; non tamen aeri ita immediatè originem debent ſuam, ſed ut plurimùm communi omnium horum Parenti, Humorum ſcilicet *Indigeſtioni*. Ubi enim quis Naturæ principia jam habuerit infirmata ac protrita, ſive à ſenectâ, ſive à magnis & continuis circa *Sex res non-naturales* erroribus, præcipuè in Cibo Potuque; vel ſi Organa Secretoria eò uſque fuerint debilitata, ut jam functionibus ſuis ad defæcandum ſanguinem & ejus ſuperfluitates eliminandas deſtinatis prorſus fuerint imparia: his in caſibus uberiori humorum proventu jam coagmentato quàm cui digerendo hominis vires ſufficiant, dicti humores morâ diuturniore varias fermentationes ac putrefactiones patiuntur tandemque in Speciem erumpunt, & varias morborum ſpecies edunt pro depravationum varietate. Et prout hi ſucci depravati variam habent indolem, ita variè in hanc illámve partem dilabuntur quę eiſdem excipiendis aptiſſima eſt; atque ibi ſenſim longam ſymptomatum ſeriem explicant, quæ partim à talium ſuccorum naturâ, partim ab ἀταξία iſtis partibus illatâ, ſolent exoriri: quæ duo ſimul

juncta iſtam naturæ ἀνωμαλίαν conſtituunt quæ morbi alicujus nomine inſignitur.

Jam quòd ejuſmodi impotentia naturæ ad coquendos humores plerorumque Morborum Chronicorum cauſa ſit præcipua, facilè liquebit, ſi animadvertamus Senes, quorum Coctiones ſunt læſæ, & ſpiritus, earum inſtrumenta, abſumpti à repetitis vitæ longioris functionibus, hiſce Affectibus magis eſſe obnoxios quàm ſunt Juniores, quorum vitæ flamma magis accenſa recrementa iſta coacervata diſſipat; & quorum OrganaSecretoria jugi iſto caloris naturalis ſubſidio inſtruuntur, ut functionibus in totius ſanguinis maſsâ depuranda peragendis neutiquam deficiant, niſi inſuper premantur & quaſi ſuffocentur à nimiâ humorum copiâ. Ad hæc talem humorum indigeſtionem plurium Morborum Chronicorum cauſam eſſe ex eo conſtat, quòd Hyems ad iſtiuſmodi morbos gignendos longè magis faciat quàm Æſtas. Licèt nonnulli ex his morbis non actu excitantur niſi ſub Brumæ exitum; attamen iſte humorum proventus à quo illi pendent per omnem Hyemis decurſum ſuccreſcens, auctior factus eſt ab ejus tempe-
ſtatis

ſtatis frigore & effœto languore naturam debilitante, quo minùs valeat in adminiſtrandâ corporis œconomiâ. Unde fit ut qui in Æſtate ſatis bene habeant, rarò tamen Hyeme eos morbos effugiant ad quos magis ſunt proclives, *Podagram*, verbi gratiâ, *Aſthma*, *Tuſſes*, *&c.* Atque hinc etiam ratio deducenda eſt quare Peregrinatio in Regiones magis Auſtrales ita efficaciter eos morbos expugnet, quorum curatio in frigidioribus incaſſum tentabatur. Eorum, quæ de generali morborum Chronicorum causâ jam dixi, veritas magis adhuc patebit ab ingenti & quaſi ſtupendo ac incredibili emolumento quod ii qui morbis Chronicis pleriſque præcipuè verò *Phthiſi* laborant, ab Equitatione percipiunt, quod genus Exercitii Digeſtiones ſingulas invigorat firmátque, dum à continuâ corporis ſuccuſſione calor naturalis re-accenditur, & Organa ſecretioni deſtinata in munere depurandi ſanguinis ritè fungendo promoventur: unde neceſſe eſt ut ſequatur Digeſtionum deperditarum quaſi renovatio quædam, & è conſequenti totius corporis Craſis optima.

Quocirca è rationibus jam allegatis ſatis eluceſcit, quòd non in Podagra tantùm, ſed & in aliis quoque Chronicis morbis, ubi nullum Symptoma manifeſtum contra-indicat, Herbas ejuſmodi excalefacientes magnum omnino commodum adferre, cùm ſanguini æſtatis calorem vel medià hyeme concilient: quamvis ſi æſtivo tempore earum uſui aſſueſcamus, meliùs præcavebunt mala iſta quæ adverſa tempeſtas ſolet apportare. Et profectò ſi ad hyemis uſque appulſum deferantur, quo tempore ingens humorum ſaburra accumulatur, periculum eſt ne ſerò nimis ad hoc Aſylum confugiamus, & quod dici ſolet, Μετὰ πόλεμον συμμαχία. Quamvis autem, ut ſuprà fuſiùs diſſerui, Podagra id ſibi habeat peculiare, ut non tantùm non juvetur, ſed & lædatur à Catharticis; tamen in aliis Chronicis pleriſque & Venæ-ſectio quoties opus fuerit repetita, & purgatio antè ſunt imperanda quàm Remediis corroborantibus & Digeſtivis hîc à me laudatis opera danda eſt: ubi verò ſe æger his addixerit, in iis perſeverandum eſt, nullis intercalatis Evacuationibus. Etenim hoc eſt firmi-

ter retinendum, quòd quoties cujuſcunque morbi curatio Remediis Corroborantibus innititur, Evacuationes qualeſcunque eæ fuerint, officiunt prorſus. Denique non is ſum qui aſſeram Medicamenta Digeſtiva jam memorata cæteris quibuſcunque præſtare: at verò dico eum qui Remedium ad hanc intentionem ſatisfaciendam potentiſſimum invenire potuerit, longè majora in ſanandis Morbis Chronicis præſtare poſſe, quàm ipſe ſe poſſe exiſtimaverit.

Iſtud verò iis omnibus quæ de Podagrâ ſanandâ dicturus ſum, præmittendum eſt, & maximopere præ cæteris obſervandum, nempe quòd *Digeſtiva* Remedia quæcunque, ſive Medicamentorum apparatu, ſive Diætâ, ſive Exercitatione ea conſtant, haud obiter inſtituenda ſint; verùm conſtanter atque omni adhibitâ diligentiâ aſſiduè uſurpanda. Cùm enim in hoc morbo, uti etiam in Chronicorum quamplurimis, cauſa ejus in habitum, & novam quaſi naturam tranſiverit, nemo ſanus exiſtimaverit leviculam aliquam ac momentaneam alterationem ſanguini atque humoribus à quolibet ſive remedii

ſive victûs genere ſuperinductam, curationis ſcopum poſſe attingere; at verò corporis habitus omnis aliò traducendus eſt, atque homo integer deinceps quaſi novâ incude refingendus. Neque enim hîc ita ſe res habet atque in morbo Acuto aliquo, ubi is qui modò athleticè ac pancraticè valebat, derepente Febre correptus, ab optimo ſanitatis ſtatu in morbum periculoſiſſimum, quaſi rupto ponte, præceps ruit. Podagræ diſpar admodum ratio: ubi quis per multos annos continuos Comeſſationibus, Compotationibusque intemperantiùs indulgendo, ſolita exercitia intermittendo, deſidiâ atque pigritiâ intabeſcendo, vel etiam nimio ſtudio atque irremiſsâ animi intētione, aliisque vitæ erroribus, id egit tandem quaſi deditâ operâ ut varia corporis fermenta pervertantur, atque opprimantur ſpiritus Animales (qui Coctionis inſtrumenta ſunt primaria,) unde humores præternaturales coacervati erumpunt tandem, cùm jam ad ſummum gradum exaltati fuerint, ac ſtragem edunt; Carnibus denique emollitis, & effœminatis Articulis, unde humores illabentes promp-

promptiùs excipiunt. Atque ita demum alia quaſi natura ſenſim ſuper-inducitur, priſtinâ & naturali corporis œconomiâ eversâ funditùs & deletâ: Cùm iſti Paroxyſmi, qui hominum incautorum ac minùs perſpicacium oculos animosque ſoli ferè perſtringunt & occupant, nihil prorſus aliud ſint quàm ſeries & ordo ſymptomatum ab illâ methodo pendentium, quâ uti ſolet Natura in materia morbum committente foras pellenda. Quamobrem operam ludit quiſquis hoc illóve ſive medicamento, ſive etiam regimine ſubinde in uſum revocato, hunc morbum protelare ſatagit. Cùm verò hic habitus tum in Digeſtionum omnium labefactatione, tum & in amiſſione firmitudinis naturalis partium ſingularum præcipuè fundetur ac conſtet, utrique malo occurrendum eſt; & tam Coctionum robur, quàm firmitudo partium pedetentim reduci debet ac reſtaurari, pro modulo ſcilicet priſtinæ ac conſuetæ corporis œconomiæ. Quantumlibet verò iſtud plenè perfectéque fieri non poſſe videatur, non eo ſolùm nomine, quòd Habitus quicunque non niſi ægerrimè in ſibi contrarios tranſmu-

ſive victûs genere ſuperinductam, curationis ſcopum poſſe attingere; at verò corporis habitus omnis aliò traducendus eſt, atque homo integer deinceps quaſi novâ incude refingendus. Neque enim hîc ita ſe res habet atque in morbo Acuto aliquo, ubi is qui modò athleticè ac pancraticè valebat, derepente Febre correptus, ab optimo ſanitatis ſtatu in morbum periculoſiſſimum, quaſi rupto ponte, præceps ruit. Podagræ diſpar admodum ratio: ubi quis per multos annos continuos Comeſſationibus, Compotationibusque intemperantiùs indulgendo, ſolita exercitia intermittendo, deſidiâ atque pigritiâ intabeſcendo, vel etiam nimio ſtudio atque irremiſsâ animi intētione, aliisque vitæ erroribus, id egit tandem quaſi deditâ operâ ut varia corporis fermenta pervertantur, atque opprimantur ſpiritus Animales (qui Coctionis inſtrumenta ſunt primaria,) unde humores præternaturales coacervati erumpunt tandem, cùm jam ad ſummum gradum exaltati fuerint, ac ſtragem edunt; Carnibus denique emollitis, & effœminatis Articulis, unde humores illabentes promp-

promptiùs excipiunt. Atque ita demum alia quaſi natura ſenſim ſuper-inducitur, priſtinâ & naturali corporis œconomiâ eversâ funditùs & deletâ: Cùm iſti Paroxyſmi, qui hominum incautorum ac minùs perſpicacium oculos animosque ſoli ferè perſtringunt & occupant, nihil prorſus aliud ſint quàm ſeries & ordo ſymptomatum ab illâ methodo pendentium, quâ uti ſolet Natura in materia morbum committente foras pellenda. Quamobrem operam ludit quiſquis hoc illóve ſive medicamento, ſive etiam regimine ſubinde in uſum revocato, hunc morbum protelare ſatagit. Cùm verò hic habitus tum in Digeſtionum omnium labefactatione, tum & in amiſſione firmitudinis naturalis partium ſingularum præcipuè fundetur ac conſtet, utrique malo occurrendum eſt; & tam Coctionum robur, quàm firmitudo partium pedetentim reduci debet ac reſtaurari, pro modulo ſcilicet priſtinæ ac conſuetæ corporis œconomiæ. Quantumlibet verò iſtud plenè perfectéque fieri non poſſe videatur, non eo ſolùm nomine, quòd Habitus quicunque non niſi ægerrimè in ſibi contrarios tranſmu-

tantur, ſed etiam quòd ætas ſenilis, quæ huic morbo ut plurimùm comes eſt & ſocia, vehementer refragatur: tamen quantum vires anníq; ſinent, tentanda eſt curatio, & prout æger propiùs ad hanc metam accedet, vel recedet longiùs, Podagræ tyrannidem magis minúſve effugiet.

Atque porrò animadvertendum eſt, quòd Remedia πεπτικὰ vel Digeſtiva, ſive partem Medicam ea ſpectant, ſive Diæteticam, in Paroxyſmorum præcipuè intervallis in uſum revocanda ſunt; idque quàm longiſſimè fieri poteſt à Paroxyſmo inſecuturo. Neque enim ſine magnâ temporis morâ pertinaci Remediorum uſu Concoctionum omnium corroboratio, fermentorum corporis jam imminutorum reſtauratio, tantáque firmitas quantam expetunt tum ſanguis, tum viſcera, ſenio adverſante poſſunt acquiri.

Quantumlibet verò proſint hæc aliáque ejuſmodi remedia, attamen hiſce ſolis hæc corroborandi intentio ſatisfieri nequit; ſed & earum etiam rerum habenda eſt ratio quæ ad artem propriè medi-

cam

eam non ſpectant. Et certiſſimè voto fruſtrabitur is qui in hoc alióve morbo Chronico omnem curationem Medicamentis ſolis abſolvi poſſe autumat. Primùm itaque ea in *Cibo Potuque* mediocritas eſt obſervanda, ut neque plus alimenti ingeratur quàm ventriculus concoquere valeat, ac proinde morbo fomes ſubminiſtretur: neque è contra, nimiâ abſtinentiâ partes eâ proportione defraudentur, quâ earundem robur & vigor debuerat ſuſtineri, unde etiam magis debilitentur; quorum utrumque ex æquo nocet, prout tam in meipſo quàm in aliis haud ſemel expertus ſum. Ad hæc, ciborum qualitatem quod ſpectat, licèt Εὔπεπτα per ſe conſiderata δυσπέπτοις prę-ferenda ſint, attamen ægri palato eſt conſulendum: quandoquidem obſervandum eſt, quòd ſæpenùmerò id quod ventriculus vehementer appetit, licèt difficiliùs coquatur, citiùs tamen à naturâ vincitur quàm quod facilioris concoctionis habetur, ſi ventriculo nauſeam creet: at verò quæ δύσπεπτα habentur idcircò parciùs ſunt comedenda. Unicâ etiam ciborum ſpecie ſingulis paſtibus veſcen-

dum arbitror, cùm varia carnium genera ſimul ingeſta plus ventriculo moleſtiæ faceſſunt quàm unicum quod omnia iſta quantitate exæquet. De cæteris, demptâ carne, pro libitu comedat, modò nec acria, nec ſale condita ſint, nec aromatis; quæ licèt coctionem non lædant, nocent tamen quatenus morbi fomitem exagitant.

Tempora quod attinet, Prandere tantùm expedit; cùm enim lectus humoribus digerendis propriè dicetur, id temporis in cibis concoquendis non eſt inſumendum. Non cœnent itaque qui Podagræ ſunt obnoxii; hauſtum tamen Cerevisiæ alicujus tenuioris liberaliorem ſibi indulgeant: quandoquidem etiam Renum Calculo generando proclives ferè ſint tales; cujus concretio à liquore ejuſmodi hoc tempore hauſto multùm impeditur refrigeratis ſcilicet ab eo Renibus prolutiſque.

Γαλακτοποσία, ſeu Diæta è ſolo lacte ſive crudo, ſive cocto, exulantibus cæteris omnibus, niſi quòd panis aliquid ſemel fortè in die adjiciatur, ab Annis retrò viginti obtinuit. Profuit hæc quamplurimis præ cæteris hujuſce mobi præſidiis.

ctis, quamdiu ne latum unguem ab eâ diſceſſerint. Quamprimùm verò ad ſanorum diætam, utut lenem mitemque, ſeſe receperit qui huic inſueverat, Podagra confeſtim reverſa ægrum pejùs longè quàm antehac vexavit: labefactatis enim hac methodo naturæ principiis, æger jam morbo pellendo magis impar redditur, unde & periculoſiùs infeſtat & diuturniùs. Qui igitur huic ſe methodo tradere cogitat, primùm ſeriò ſecum perpendat, num valeat per omnem vitam in eâdem perſiſtere: quod tamen fortaſſis penès eum non erit utut propoſiti tenax fuerit: Novi enim Nobilem quendam qui poſtquam per annum integrum ſolo lacte victitaverat, non tantùm ſine offenſione ſed & cum ſumma voluptate: quo tempore quotidie ſemel aut pluries dejecerat; ſiſtente derepente alvo ac mutatâ corporis temperie, manente verò adhuc animi propenſione, & ventriculo tandem ad lac nauſeante, abſiſtere coactus eſt. Nonnulli verò Hypochondriaci, craſſo corporis habitu, vel qui aliàs liquoribus ſpirituoſis diu multumque aſſuevêre, lactis uſum nullatenus ferre poſſunt. Interea

terea emolumentum illud perbreve ac fugax quod ex hac diæta percipiunt illi quibus cum lacte convenit, hinc oritur, videlicet quòd non tantùm diæta ſit ſimpliciſſima (unde nullus dubito quin juſculum Avenaceum, modò ventriculus illud ferat, idem præſtare poſſit) ſed etiam ſanguinem dulciorem mitioremque reddat, particulas in eo acriores contemperando: atque inſuper, quod ego palmarium judico, cùm lac alimenti genus ſit Adultis prorſus impar, iſtam humorum turgeſcentiam ſive viroſitatem reprimit cui Podagra ortum debet, atque eo nomine paucos iſtos quibus congruit, tamdiu à Podagra immunes præſtat quamdiu eo ſolo veſcuntur, nec juvat ulteriùs. Cùm enim Podagræ cauſæ originali ac primariæ nempe Concoctionum ac Fermentorum debilitati omninò contrarietur, longè magis hac ratione obeſt quàm altera prodeſt. Quod cùm minùs perſpectum fuerit, nonnulli incautiores in errores permagnos & planè exitiabiles inciderunt; dum morbi cauſæ Continenti, humorum ſcilicet calori & acredini, obviam ire ſatagentes, Concoctiones perſunde-

ſundederunt, & functiones naturales proſtraverint omnes.

Liquores quod ſpectat, ii, me judice, optimi ſunt qui neque ad Vini generoſitatem aſcendunt, nec ad Aquæ debilitatem deprimuntur, cujuſmodi ſunt Cereviſia tenuis *Londinenſis*, ſive lupulata, ſive non lupulata, cùm extrema ab utraque parte noceant. Primùm de Vino, licèt Proverbio jactetur, Vinum potans Podagrâ laborabis, & Vinum non potans laborabis Podagrâ; extra controverſiam tamen eſt & variis ποδαγριώντων experimentis confirmatiſſimum, Vinum de facto officere. Licèt enim prodeſſe credatur iuvandis Coctionibus, quarum vitia cauſam Podagræ Antecedentem jamdudum ſtatui; ratione tamen Cauſæ Continentis omnino obeſſe cenſendum eſt, humores ſcilicet, fomitem morbi, jam in procinctu ſtantes accendendo exagitandoque. Sed neque damus Vinum pro potu ordinario uſurpatum Coctiones promovere, at potiùs ſubvertere dicimus, niſi in diu Vino aſſuetis. Quamvis enim calorem aliqualem in tranſitu impertiat, certiſſimum eſt tamen fermenta

menta corporis ab eo ſubjugari, & avocati ſpiritus naturales atque fugari: unde eſt ſi bene conjicio, quòd Bibaces atque Nepotes iſti malè feriati, Podagrâ, Paralyſi, Hydrope aliiſque morbis frigidis ferè perimuntur. Adde, quòd jugis & immodica Vini ingurgitatio corpus ad inſtar corporum Fœminarum emollit laxátque; cùm liquores temperati partium omnium tonum roborent ac firment: unde qui liquoribus tenuioribus ſemper aſſuevêre, Podagram ferè neſciunt. Notandum eſt inſuper quòd huic morbo maximè obnoxii Viri ſunt, qui licèt imminutam habent concoctionem naturalem, tamen ex quadam ſanguinis luxuriâ plus ſatis nutriunt, & incrementum ſumunt, ex materiâ quadam indigeſtâ loco ſubſtantiæ ſanioris & ritè compactæ. Hanc ſanguinis luxuriam Οἰνοποσία adauget magis, ac proinde tum novam materiæ ſaburram accumulat, tum etiam fomitem jamdiu repoſitum quaſi ſubditâ face actu in morbum provocat. Huic accedat ſtrui, quòd cùm Podagricorum ſanguis iſti qui è Pleuriticorum, aliorumque morbis inflammatoriis laborantium pertuſis venis ex-

extrahitur, perſimilis ſit, inſanorum eſſet ſanguinem jam Ὀργιῶντα ulteriùs ſpirituoſis liquoribus, ceu ignem oleo proritare. Neque tutiùs ex adverſo liquores nimiùm refrigerantes in uſum revocantur, cùm hi Concoctiones prorſus dejiciendo, & extinguendo calorem naturalem majorem adhuc noxam inferant; non dolorem ſcilicet ut Vinum, ſed ipſam adeò mortem: prout experientia docet in iis qui ad ſenium uſque vino liberaliùs indulgentes, aquam aut tenuiores liquores derepente cum Vino, & non ita diu pòſt, vitam cum morte commutârunt.

Hîc itaque Podagræ obnoxiis in potu modus ſtatuatur, ut iis utantur liquoribus, qui neque vel in maximâ copiâ aſſumpti inebriare poſſunt, neque frigore ſuo ventriculum lædere. Hujuſmodi eſt, ut dixi, Cereviſia tenuis noſtras, & in aliis Regionibus confici poterit ex multâ aquâ cum pauco vino permixtâ. Aquam puram crudámque & periculoſam exiſtimo, & expertus ſum meo damno. Attamen ſatis commodè ab ineunte ætate potatur Aqua; quâ hodieque longè major hominum

hominum pars ſitim levat : inopiâ ſuâ Feliciores ſunt illi quàm nos noſtrâ copiâ & luxu. Teſtes appello ingens morborum agmen quô corpora noſtra hoc nomine diſcruciantur, Podagram ſcilicet, Calculum, Apoplexiam, Paralyſin, *&c.* tum & vim animis illatam quâ à nativâ rectitudine tranſvorsùm aguntur, dum adventitii talium liquorum ſpiritus, cum ſpiritibus Animalibus cogitationi formandæ inſervientibus complicati, mentem nimiùm volatiliſando perturbant, vana ac futilia loco rerum ſolidarum atque alicujus momenti ſubingerentes : atque ita demum ingeniosè Lepidos ac Dicaces, prò Sapientibus nos reddentes ; inter quos eadem fermè differentia intercedit atque eſt inter Subſtantiam & prorſus Nihil. Sed de his ſatis.

Jam verò quamvis ſufficiat ei qui Podagrâ mitiùs ac tantùm per intervalla laborat, vel Cereviſiâ tenui uti, vel Vino dilutiori, cùm is morbi gradus tanti non ſit ut ſeveriori regimini ſe ſubjiciat ; attamen cùm univerſa corporis ſubſtantia in Podagrâ quaſi degeneravit, minùs quàm exoptet in profligando morbo promovebit,

bit, qui non à liquore fermentato quocunque, quantumvis leni & tenui, in totum abſtinet:cùm hi omnes ſpiritus pungentes, & aliquem acredinis gradum in ſe contineant; & quod pejus eſt, quatenus fermento imbuti (perinde ac flores Cereviſiæ liquoribus inditi vim ſuam fermentativam toti maſſæ communicant,) humores fermentationi perpetuæ addicunt. Potus itaque Diæteticus ex ingredientibus vulgò notis&huic uſui dicatis pro tali potu ordinario præſcribendus eſt:modò non ſit juſto fortior;quo haud multò minùs periculosè accendentur humores quàm ipſovino; nec è contrà aquoſior juſto, naturales functiones nimiâ refrigeratione proſternens. Hujuſcemodi Potus ſi ritè paretur ſelectis Ingredientibus iſtis quæ ægro minùs ſunt ingrata, licèt ad ſeptimanam unam alterámve non ſine aliquali faſtidio ita jugiter aſſumatur, poſtea tamen perinde gratus & acceptus eſt ac ſunt alii liquores quibus quis maximè aſſueverit. Atque ab hoc Potûs genere non tantùm non imminuetur Appetitus, ſed & augebitur: magis inſuper naturalis &genuinus evadet quàm cùm liquoribus fermentatis uti ſoleret.

ret. Hoc inſuper commodi accedet, quòd qui hujuſmodi Potum Diæteticum loco ordinarii hauriunt, liberiùs in cætero victu ſibi poſſint indulgere, quàm cùm Cereviſiam biberent, aut Vinum: cùm errores in victu, (quos omnes penitus evitare pene ſupra humanam ſortem eſt) hoc pacto aliquatenus corrigantur compenſenturque. Quod verò omnium primum eſt, æger hoc morbo ſibi à Calculo præcavebit qui Podagræ ferè individuus eſt comes; cùm liquores acres ac attenuantes quilibet, uti ad Calculum jam factum proritandum, ita ad eundem generandum etiam faciunt. Liquor ſequens utpote qui guſtu ac colore jucundo eſt, mihi maximè arridet.

℞. *Sarſaparill.* ℥iv.
Lign. Saſſaphr. & Chinæ, ana ℥ij.
Glycirrhiz. ℥j.
Coq. in Aq. ſontan. Cong. duobus per hora dimidium; deinde ſtent clausè ſuper cineres calidos per horas 12. poſtea ebulliant ad tertiæ partis conſumpt-

ſumptionem.

Cùm primùm ab igne amoveatur, infunde ſem. Aniſi ℥ ß.

Poſt duas horas coletur, & poſtea depuretur per reſidentiam, & liquor clarus reponatur in lagenis vitreis probè clauſis ad uſum.

Hic liquor tum primùm commodiſſimè in uſum trahetur ubi quis à Paroxyſmo convaluit; atque in eo perſeverandum tam in ipſis Paroxyſmis, quàm in eorum intervallis per reliquum vitæ curſum. Neque enim ſatis factum eſt ſæviente adhuc morbo novis rebus ſtudere, cùm in ejuſmodi ἀταξίᾳ & motu inordinato natura vix ferre queat ut liquores fermentati, qui vegetiores ſunt ac magis ſpirituoſi, cum alio inerti ac ſpiritibus deſtituto commutentur. Eodem etiam tempore & *Electuarium* prædictum uſurpabitur; quod pariter deinceps tam in Paroxyſmorum inſultibus quàm extra eos quotidie eſt devorandum. Hujus calor Potûs Diætetici aquoſitatem quadantenus penſabit, ſanguini & viſceribus

bus debitum caloris gradum concilians, ſine iſtâ agitatione quæ excitari ſolet ab æſtu liquorum fermentatorum.

Si quis objiciat eam vitam vix vitalem eſſe in qua omnimoda tum à Vino tum ab aliis liquoribus fermentatis abſtinentia obſervatur; reſpondeo perpendendum eſſe annon longè miſerius ſit ac minùs tolerabile diris inveteraſcentis Podagræ cruciatibus (nam in mitiori morbo non hoc poſtulo) quotidie excarnificari, quàm huic ſoli liquori ſe adſtringere; cujus uſu continuato in cæteris eſculentis fermè omnibus animo obſequi licet: ut jam non repetam, quòd & hic potus (uti cætera omnia) dulceſcet conſuetudine. Certè qui hunc morbum expertus eſt, modò Homo, non bipes fuerit pecus, nihil ambiget in quam partem debeat concedere.

Quo non obſtante, ſi æger vel longo ac nimio uſu liquorum inebriantium, vel ab ætate provectiore, vel denique præ nimiâ debilitate, cibos abſque Vino vel quovis alio liquore fermentato nequeat concoquere, non vacat certè periculo eundem protinus ac derepente à vino depellere;

lere ; qui quidem error haud paucis lethalis fuit. Prorſus itaque , ſi me audit , Apozema Diæteticum ſuprà præſcriptum abdicet , vel , ſi eodem uti ſtatuerit , ei ſenſim aſſueſcat , hauſtum vini in paſtibus ad tempûs aliquod ſibi indulgens , quaſi Remedii loco potiùs quàm Diætæ , donec decoctum illud familiarius evaſerit. Vinum autem Hiſpanicum hîc loci tam Rhenano , quàm Gallico omnino præferendum eſt ; quæ poſteriora , licèt ventriculo pergrata ſint, tamen exacerbandis humoribus & augendo morbi fomiti apta nata ſunt. Adde quòd cùm æquè ferè cruda ſint & vix magis concocta quàm eſt noſtrum Pomaceum , non perinde cardiaca ſunt atque calida ac res poſtulat. Atque hæc de Cibo Potuque ϖοδαγράντων dicta ſunto.

Eſt & aliud , quod tametſi parvi pendatur , magni tamen momenti eſt tam in digerendo morbi fomite , Paroxyſmo adhuc vigente , quàm ad prohibendam ejuſdem materiæ generationem extra Paroxyſmum , nempe ut æger , maximè hyemis tempore , maturè lectum petat. Etenim poſt venæ-ſectionem & Catharſin nihil

nihil æquè naturæ vires ſubruit ac noctu vigilare: quod quidem valetudinariorum quilibet expertus affirmabit, ſi seriò animadverterit quanto alacrior vegetiorque exurgit quoties ſe lecto temporiùs commiſerit, quàm verò enervis eſt ac languidus quoties ad multam noctem vigilaverit. Et quamvis res eodem recidere videatur an citiùs ſeriúſve quis lectum repetat, modò per tot horas eidem indulgeat, verbi gratiâ, an horâ nonâ cubitum eat & quintâ ſurgat, vel undecimâ cubitum eat & ſurgat ſeptimâ; multùm tamen intereſt, idque ob hanc, ut exiſtimo potiſſimùm rationem. Interdiu ſcilicet ſpiritus diſſipantur, ſive in corporis exercitio, ſive animi, qui in minùs rectè valentibus ita ſunt infirmi ac debiles ut veſperi ſomni ſubſidio maturiùs opus habeant; & cùm noctis appulſus œconomiæ corporis quaſi relaxationem quandam adferat quæ diurno tempore à Solis influxu vegeta conſervatur, lecti calor, brumâ præſertim, Solis vicem ut gerat neceſſe eſt. Mane verò ſpiritibus tam à prægreſſæ noctis quiete quàm à lectuli calore refocillatis invigoratiſque, præterquam

terquam quòd dies ſuperueniens firmitatem ac robur corporis tono conciliet, diluculo ſurgere hoc tempore, licèt horam unam alterámve à ſomno matutino detrahat, non ita altum vulnus Naturæ infligit ac vigiliæ veſpertinæ ad horam unam vel alteram protractæ. Quamobrem iſtis qui Podagræ ſunt obnoxii Author ego ſim, hyeme præcipuè, ut lecto maturè admodum ſe committant, & diluculo exurgant, quantumvis ſomnus juſtò brevior ſuadeat ut diutiùs cubantes eundem adhuc venentur. Cùm ſomnus qui ita diluculo capitur ſecuturæ noctis ſomno tantundem detrahat; atque ita tandem naturæ vi illatâ, ſpretoque ſapienti ejus inſtituto, noctem pro die quis habeat, diem perverſus pro nocte.

Quinimò animi tranquillitas omni ope ſtabilienda eſt: cùm perturbationes omnes, ſi repagula ſemel effringant, ad ſolvendam ſpirituum, qui ſunt Digeſtionum inſtrumenta, ſyſtaſin, ac proinde ad Podagræ incrementum multùm faciant. Prudenter itaque ſecum meditetur æger mortalitatis ſuæ conditionem, nec ſe earum quæ eam ſequuntur moleſtiarum

exortem ſtultus opinetur : ſive enim ſui ipſius , ſive aliorum culpa hanc animi ægritudinem pariat , non poterit unquam mundo leges dare , qui nemini hactenus, quantumlibet demum potens aut ſapiens fuerit , ſemper morem geſſit ; neque ita cuiquam ſemper ex animi voto cedebant res omnes ac vana mens ſpoponderat , at derepente inter rerum apparatus animam agens humanæ fragilitatis ſpecimen tandem edit, immeritò ſe brevi vitæ fructu ſpolians , Idem etiam incommodi ſequitur nimiam animi ad ſtudia & res ſerias applicationem : Cùm enim huic morbo præ cæteris quibuſlibet Melancholia vulgò dicta comes ſemper adhæreat , qui ei ſunt obnoxii , ſpiritus Animales diu multumque cogitando , etiam non adhibito artificiali librorum adminiculo, fatigare ſolent atque obruere , hoc ipſum ita valdè ac nimiopere agentes ut corporis œconomia integra ampliùs conſervari nequeat : Quam ob cauſam ut mihi videtur , hic morbus perpaucos Inſipientes (me excipiat qui volet) occupavit unquam.

Cæteris verò omnibus, quæ ad impe-
pedien-

diendum humorum indigeſtionem (quam ego primariam Podagræ cauſam conſtitui) & ad ſanguinem idcirco corroborandum, ac firmitudinem partibus conciliandam faciunt, *Exercitium* corporis facilè palmam præripit. Animadvertendum eſt autem, uti ſuprà monui, quòd cùm in hoc morbo, etiam magis quàm in Chronicorum quovis, totius corporis Habitus immutari debeat, exercitatio corporis niſi quotidiana fuerit, nihil juvabit: hujuſmodi enim exercitatio per vices intermiſſa, uti nihil ferè conferet ad immutandum habitum corporis ab inertiâ atque indulgentiâ jam langueſcentis & effœminati, ita fortaſſis & nocere poſſit, Paroxyſmum accerſendo, ubi quis jamdiu ab eâ deſueverat. Hoc verò exercitium vehemens non ſit oportet, tale verò quale Senibus competit, qui Podagræ ſubjecta ſunt magis uſitata. Motus enim corporis juſtò vehementior ſpiritus nimium diſſipat, & è conſequenti Concoctiones lædit; quando exercitatio moderata ac perſeverans eoſdem firmet. Quantumlibet hoc durum videatur homini, qui præter ſenium & corporis ad

motum ineptitudinem, & ſocordiam huic præſertim malo quaſi connaturalem, dolore inſuper mactatur, tamen ſi hoc omittatur nihil ex hactenus inventis quicquam proficiet. Utque Paroxyſmorum intervalla ſine jugi corporis exercitio magna eſſe non poſſint, ita etiam ad Calculi generationem talis erit proclivior; qui quidem plus habet & periculi & cruciatûs quàm ipſa Podagra.

His adde, (quod magnum pondus habere debet) materiam *tophaceam* à longâ requie admodum auctam iri in Articulis corporis, maximè verò Digitorum, ita ut tandem omni motu priventur. Utut enim fidenter aſſerant nonnulli horum tophorum materiam nil aliud eſſe quàm ſanguinis Tartarum ad articulos tranſmiſſum, facilè tamen conſtabit cuilibet rem paulò attentiùs perpendenti, quòd dum magna vis materiæ inconcoctæ Podagram facientis in Articulos quoſdam depluit, & partes vicinas diutiùs tumidas reddit, tandem accidit ut partim harum virtus aſſimilativa ſufflaminetur, partim à ſuffocante obſtructione quam in eis parit iners hic humor, dicta materia generetur,

tur, quæ à calore doloreque articuli in hujuſmodi ſubſtantiam cogitur; atque indies augetur tum carnem tum cutim articuli in propriam naturam vertens; quæ jam nuda jacet aciculâ, ad inſtar Cretæ, Ocul. Cancr. aut ſimilis alicujus rei, extrahenda. Jam verò hoc malum ab exercitio quotidiano præcavetur, à quo oritur debita humorum Podagram generantium, qui unam aliquam partem libenter occupant, difflatio per omne corpus. Unde fit, uti ipſemet expertus ſum, quòd exercitatio longa & quotidiana non tantùm non officit generationi tophorum, ſed etiam tophos veteres & induratos ſolvit, modò non eouſque invaluerint ut cutim extimam in ſuam ſubſtantiam mutaverint.

Exercitii genus quod ſpectat, *Equitatio*, quoties nec grandior ætas nec Calculus intercedant, reliquis longè præferenda eſt. Et ſanè diu multumque mecum reputavi, quòd ſi cui innoteſceret Medicamentum, quod & celare vellet, æquè efficax in hoc morbo, ut & in Chronicis pleriſque, ac eſt Equitatio conſtans & aſſidua, opes ille exinde ampliſſimas

facilè accumulare poſſet. Hàc ſi uti non liceat, vectio frequens in curru ferè eodem recidit. Atque in hoc ſaltem Podagrâ laborantibus pleriſque bene eſt, quòd opes quæ luxuriæ, unde pullulavit morbus, irritamenta erant, facultates currûs habendi ſubminiſtrent, quo hâc ſaltem exercitationis ſpecie fruantur, cùm alterâ frui nequeant.

Obſervandum eſt autem, quòd Exercitatio in aere ſalubri longè eâ præſtantior eſt quæ in minùs ſalubri peragitur: ruri ſcilicet potiùs quàm in urbe ubi aer vaporibus à variorum Artificum officinis exhalantibus eſt repletus, & ædificiorum denſitate conſtipatus; qualis eſt in *Londino* hoc noſtro, Urbe, quantum certò ſcimus, omnium quæ in toto terrarum orbe ſunt, ſpatioſiſſimâ. Quantùm verò interſit an quis ruri an in urbe ſe exerceat, Podagricorum quivis ſtatim perſentiſcet.

Quod *Venerem* attinet, is qui tam Podagrâ quàm ſenectâ laborat (quandoquidem jamjam eâ ſpirituum copiâ deſtitutus eſt quâ Concoctiones promoveri debuerant, & per conſequens abſque hac clade

clade adventitiâ articulos & reliquas partes adjacentes plus ſatis laxatas habet & debilitatas) æquè improvidus meo judicio foret ſi ejus lenociniis indulgeret, atque ille qui cùm longum iter emetiendum ſuſceperit, Viaticum omne priùs abliguriret quàm ſe viæ committeret. Quinimò præter malum ſibi accerſit, quod languidiora ævi jam fatiſcentis deſideria non cohibens, maximo illo Privilegio fruendi Jubiæli, quod ſpeciali atque eximio naturæ munere Senibus conceditur, ſe abdicat: qui jam in ultimâ vitæ ſcenâ ab earum libidinum impetu, quæ, ceu tot rabidæ feræ, eos per juventam omnem diu noctúque quaſi laniabant, tandem aliquando ſunt emancipati: cùm horum appetituum expletio nullo modo longum illud malorum agmen, quod eam vel comitabatur vel inſequebatur, penſaret unquam. Atque hæc de Regimine.

Quamvis autem hujuſmodi Regulæ tam Diætam quàm cæterum regimen ſpectantes, ſi ab homine Podagræ obnoxio religiosè obſerventur, eum ab enormioribus morbi inſultibus præſervare queant, atque iſtam ſanguini & partibus ſolidis

firmitatem conciliare, quæ ab illâ malorum Iliade unde morbus non ſolùm ſuprà humanæ patientiæ vires, ſed & funeſtus tandem redditur, eundem immunem præſtare poſſit; non tamen efficient ut non poſt quædam intervalla, maximè exeunte hyeme, Podagrâ quandoque tentetur. Licèt enim æſtivo tempore dum tonus vigorque ſanguinis à Solis calore excitatus fuerit & in ſtatu conſervatus, & pariter debita humorum per poros eliminatio pro voto ſucceſſit, omnino oportet ut coctiones longè melius quàm hyeme celebratæ fuerint; tamen cùm apperente brumâ & ſanguinis robur fuerit imminutum, & perſpiratio per cutis poros impeditior, neceſſe eſt ut ingens materiæ indigeſtæ colluvies ſit accumulata, quæ tandem diuturnâ morâ in ſpeciem prorumpet, propriis ſe exerens ſymptomatis & Paroxyſmum inducens, quamprimùm vel ab humorum motu ab acceſſu Solis propiore, vini potatione, exercitio vehementiori, aut aliâ causâ evidenti quacunque anſa detur.

Ex jam dictis liquet eum qui hujuſce morbi curationem molitur, id negotii ſibi

ſibi dari debere credere, ut totius corporis habitum immutet, atque illud ad priſtinam conſtitutionem refingat, quantum per ætatem & reliquas circumſtantias fieri poſſit: quod in Paroxyſmorum interſtitiis, non in ipſis Paroxyſmis annitendum eſt. Cùm enim morbi fomes non ſolùm generatus, ſed & in articulos jam ablegatus fuerit, ſerò nimis vel ejuſdem mutationem vel eliminationem per alias vias conabimur, cùm non aliâ methodo foràs ejiciendus ſit, quàm eâ quam natura præmonſtrat, cui ſoli permittendus omnino eſt. Quod & in Febrium Intermittentium Paroxyſmis uſu venit, quas ob eandem cauſam remediis non oppugnamus niſi æſtu priùs conſopito. Nec abſurdiùs quis in extinguendis harum febrium calore ſcilicet, ſiti, inquietudine, aliiſque ſymptomatis anxiè operam locaverit, quàm exiſtimaverit alius ſe Podagram ſanare, cùm in Podagræ ſymptomatis tantùm coercendis laboret; quum tantùm hoc tempore à curatione morbi abſcedat, ut eandem aliquatenus impediat ac remoretur. Quanto enim magis ægri dolores lenit, tanto magis

humorum concoctioni adverſatur; quantoque claudicationem arcet, tanto materiæ morbificæ expulſioni officit. Adde quòd quanto Paroxyſmi furor ac acies retunditur, non ſolùm tanto diutiùs affliget, ſed & brevius erit ſpatium interjacens, & minùs etiam liberum ab omni gradu ſymptomatum quibus hic morbus funeſtatur. Quod nemo inficiabitur qui diligenter trutinaverit quæ ſuprà in hujuſce morbi hiſtoriâ ediſſerui.

Quamobrem licèt nihil magni in *Paroxyſmo* tentandum ſit, niſi quòd iſtis ſymptomatis occurrendum eſt, quæ falſâ medendi methodus quandoque parturit; tamen cùm omnes uno ore fateantur morbum huncce ab humorum copiâ & exuberanti plenitudine naſci; ægro fortaſſe conducet à carnibus per aliquot dies, ubi primùm à morbo corripitur, abſtinere, & harum loco ſimplici juſculo Avenaceo uti, aut alio pari alimento: cujuſmodi diæta tenuis materiæ morbificæ imminuendæ multum conferet, & naturæ opportunitatem ſubminiſtrabit quâ eandem ocyùs digerat. Cùm verò ingens

gens ſit corporum aliorum ab aliis diſcrimen, quibuſdam abſtinentiam à carne non ferentibus, ſtatim verò ab eâ ſpirituum animalium ἀταξίᾳ, animi deliquio, aliiſque ſymptomatis qualia fœminis Hyſtericâ Affectione laborantibus accidere ſolent, correptis; iſtos non tantùm non juvabit; ſed & lædet, ſi diutiùs à carnibus abſtineant quàm ventriculus earum uſum averſetur: quod ut plurimùm non excedit primum aut ſecundum diem eorum Paroxyſmorum particularium, qui omnes ſimul juncti integrum Paroxyſmum, ut ſuprà innui, conſtituunt. At verò ſive tardiùs ſive ocyùs quis carne veſcatur, feriò cavendum eſt ne urgéte morbo majore copiâ utatur, quàm quæ ad naturam ſuſtentandam neceſſaria ſit, nec minore curâ opus eſt in aſſignandâ victûs qualitate. Namque ut ſemper in Paroxyſmorum intervallis, ita præcipuè Paroxyſmo jam præſente, æger ſummopere curare debet ne quid vel in quantitate vel qualitate ſive potûs, ſive ciborum peccetur. Neque in hoc ſolo, ſed in alio omni Regimine de quo fuſiùs egi in intervallis obſervando, cautela haud vulgaris adhi-

bendā eſt. Et licèt tam dolo quàm magna ad motum inhabilitas, exercitio, quod ego præ cæteris omnibus laudavi, contra-indicare videantur, tamen & hic labor exantlandus omnino eſt. Quamlibet enim in Paroxyſmi initio ægro impoſſibile videatur ut latione in currum, multò minùs ejus motum ferre queat: attamen ſi id tentaverit, non ita diu poſt ſentiet ſe minùs à talis motu dolere, quàm cùm ſe in cathedrâ domi contineret. Id inſuper accedit emolumenti, ſi ad horas aliquot tam mane quàm poſt meridiem in curru vectus fuerit, quòd cùm domi toto die ſederet noctem ferè inſomnem ageret, jam dolorem ſomno ad multam noctem fugare poterit; cùm exercitatio permodica Podagrâ laborantem eouſque delaſſet ut in ſomnum dilabatur. Adde quòd eadem exercitatio Calculum, quem vita deſes ac iners ut plurimùm accerſit, quadantenus præcavebit. Quod verò maximi momenti eſt, à jugi ac pertinaci exercitio occurretur totali Artuum ad motum impotentiæ, quæ haud paucis accidit poſt Paroxyſmum unum alterúmve diuturniorem, contractis ſive poplitum ſive

ve calcaneorum tendinibus : dum enim in cruciatu longiore quieti indulſerint (maximè crura nolentes extendere quoties dolor genu occupaverit) tandem crurum ac pedum motu per reliquum vitæ tempus orbati ſunt, tam in Paroxyſmorum interſtitiis quàm in ipſis Paroxyſmis, quos non ita tamen effugiunt. Quinimò in iis Senibus quorum Concoctiones admodum vitiatæ ſunt, & qui à morbo per multos annos affligente ipſam corporis ſubſtantiam quaſi in Podagram habent converſam, nihil minùs ſperandum eſt quàm ut morbus ſine exercitio ad digeſtionem perducatur unquam : cùm enim morbus naturam viribus ſuperet, ſæpe moriuntur à languore atque ægritudine quæ fomitis morboſi copia concoctionem reſpuentis apportat; & ab hâc materiâ inconcoctili, quæ nullo modo poteſt aſſimilari tanquam à veneno enecantur.

Attamen non obſtantibus iis quæ de exercitii utilitate in Podagræ Paroxyſmis dicta ſunt, ſi tamen æger præ nimiâ Paroxyſmi atrocitate primoſtatim inſultu quaſi proſtratus fuerit, quod iſtis ferè uſu venit in quibus Podagra jam ἀκμὴν ſuam attigit,

git, nec adhuc à multorum annorum decurſu mitigata eſt) hoc in caſu ſi æger cubiculo includendus eſt, è re erit ut etiam lectulo ad primos dies aliquot, donec ſcilicet doloris vehementia remiſerit, idem includatur: etenim lectulus exercitii defectum aliquatenus ſupplebit; cùm ejus uſus continuus materiam morbificam potentiùs digerat paucis diebus quàm excubatio aliquam multis, maximè incipiente morbo; ſi modò æger abſque leipothymiâ aliiſque malis ſymptomatis à carnibus abſtinere queat, ſolo juſculo Avenaceo, Cereviſiâ tenui & cæteris ejuſmodi contentus. Verumtamen haud omittendum eſt, quòd ſi Podagra jam inveterata fuerit, atque æger ad animi deliquia, ventris tormina, diarrhœam, aliaque his ſimilia ſymptomata propendeat, vix Libitinam evitabit ab aliquo Paroxyſmorum jugulatus ſi non exercitio utatur, idque in aere liberiore ac perflabili loco; quod diligenter animadvertendum cenſeo; quando magnus Podagricorum numerus iis ſymptomatis jam perierit, quibus hæc in cubiculo, & præſertim in lecto incarceratio

eoſdem

eoſdem obnoxios fecerat, qui non ita maturè fato conceſſiſſent ſi moleſtiam vectationis per majorem diei partem devorare voluiſſent. Licèt enim qui unico artuum dolore fatigatur, ſe cubiculo poſſit includere; tamen qui loco doloris acerbiſſimi, ægritudine, aliiſque ſymptomatis prædictis laborat, talis idem imitando, ſe in vitæ diſcrimen conjiciet. Et quidem bene nobiſcum agitur quòd quoties dolor ita vehemens eſt ut æger motum tolerare non valeat, neque eo admodum opus habeat; ipſo dolore, quod amariſſimum eſt naturæ remedium, ægrode vitâ proſpiciente.

Jam verò quod attinet Podagræ *Symptomata*; iis occurrendum eſt à quibus æger in *Paroxyſmo* de vitâ periclitatur. Horum maximè familiare eſt ventriculi debilitas ac languor cum ventris torminibus tanquam à flatu, quod iis accidit qui vel jam à multis annis Podagræ obnoxii vixerunt, vel iis qui licèt non ita diu eâdem laborantes, hoc tamen mali invitârunt præproperè, liquores ſpirituoſos cum tenuioribus & multùm refrigerantibus derepente commutantes, vel Emplaſtra

plaſtra repellentia, aliaque Medicamenta refrigerantia partibus affectis ad leniendum dolorem admoventes, unde morbi cauſa materialis quæ in artus debuerat deponi, in viſcera rejicitur. Multa egomet expertus ſum in poſtremorum annorum paroxyſmis ad mitigandum hoc ſymptoma: nihil verò æquè votis reſpondit ac Vini Canarenſis hauſtulus ſubinde deglutitus, languore atque ægritudine urgentibus: neque vel Vinum Gallicum rubrum, vel Theriaca Andromachi, neque aliud quodlibet è Cardiacis mihi hactenus notis pares habet vires. Sed neque vinum hocce, nec Cardiacorum aliud quodlibet ægrum, ſi exercitio non utatur, omnino ſervare poſſe exiſtimandum eſt.

Quòd ſi materia Podagram committens, quia non jam in artus fuerit eliminata, *Diarrhœam* induxerit, modò ea Paroxyſmi ſingularis Criſis non fuerit, & exercitio omniuſmodi (hoc enim imprimis ad diarrhœæ curationem obeundum eſt) non obſtante, alvus nihilominus diutiùs fluat, ægritudine, torminibus ventris, &c. accedentibus, unicum, quod

quod ſcio, remedium eſt, ut *Sudor* provocetur methodo & medicamentis huic uſui deſtinatis: quod ſi fiat ad biduum triduúmve mane & veſperi, per duas tréſve horas continuas, ſiſtetur ut plurimùm Diarrhœa, & morbi fomes magnâ vi in artus detonabit. Hâc ego methodo aliquot retrò annis meæ vitæ conſului, poſtquam me in hoc malum à potatione aquæ frigidæ pro ordinario potu, imprudens conjeceram; idque poſteaquam Cardiacorum & Adſtringentium varii generis opem fruſtrà imploraveram.

Eſt & aliud ſymptoma non perinde crebrum, quod tamen aliquoties ipſe vidi; Metaſtaſis ſcilicet materiæ peccantis in Pulmonum lobos; quoties nempe Tuſſis Brumalis à frigore tempore Paroxyſmi ſuſcepto, materiam ſenſim in Pulmones allicit, Artubus interim, ob tranſlationem materiæ morbificæ in aliam regionem, vel omnino, vel tantùm non, tam à dolore quàm à tumore liberatis. Uno hoc in caſu Intentio Curativa non ad ipſam Podagram dirigenda eſt, at verò hoc ſymptoma pari modo tractandum eſt quo

quo Peripneumonia abſoluta; Venæſectione ſcilicet repetitâ, cum diætâ & remediis refrigerantibus ac incraſſantibus, cùm ſanguis, in hoc ſymptomate præcipuè, extractus Pleuriticorum ſanguinem prorſus referat. Purgandus eſt inſuper æger inter Venæſectiones Potionibus lenientibus quibus hæc colluvies in Pulmones illapſa poſſit amandari. Sudoris autem provocatio, quamcunque vim habeat in morbi fomite ſuper Artus deturbando, hîc tamen non tantùm non prodeſt, ſed & obeſt, materiam pulmonibus impactam indurando; unde generantur abſceſſuli, & tandem ægri mors certiſſima ſubſequitur.

Remedia *Externa* ſi quis quærat ad leniendum dolorem accommoda, nulla mihi hactenus cognita ſunt (licèt plurima tum in meipſo, tum in aliis expertus fuerim) præter merè Refrigerantia & Repellentia; quorum uſum jam ſuprà docui periculo haud vacare. Et fidenter aſſero, multâ & longâ obſervatione ſuffultus, maximam partem eorum qui Podagrâ periiſſe putantur, non tam ipſo morbo

quàm ſubleſtâ atque indebitâ medicatione fuiſſe peremptos. Si quis autem Remediorum externorum, quæ pro Anodynis indubitatis habentur, virtutem probare velit, non fucum ſibi faciat, eadem ſub declinatione Paroxyſmi particularis (quo tempore dolor jam ſponte ſuâ ceſſurus eſt) applicando: quin potiùs ſub initio Paroxyſmi iſta uſurpet, ſtatim edocebitur quàm ficulneum ſit illud auxilium, quàm vana ſpes; cùm hæc Epithemata nocere quandoque poſſint, prodeſſe nunquàm. Quâ de causâ egomet jam à multis annis nulla remedia externa adhibui. Pulticula ex pane ſimiligineo cum Croco in lacte cocto, addito poſteà Oleo Roſaceo in paucâ quantitate, mihi olim præ cæteris profuit: quæ tamen in Paroxyſmi initio nihil prorſus juvabat. Si igitur dolor admodum ſæviat, æger rectiùs ſibi conſulet ſe in lecto continendo donec is aliquantiſper remiſerit, quàm Anodynis utatur: attamen haud abs re fuerit Laudani pauxillum veſperi ſumere, ſi dolor patientiam multùm vincat; aliter meliùs omittetur.

En vobis omnia quæ mihi hactenus

com-

comperta ſunt in hujus morbi Curatione. Si quis objiciat multa eſſe Remedia *Specifica* ad Podagram; ego me ea neſcire lubens fateor : & vereor ne Promiſſores iſti perinde ſint ignari ac ſum ego. Et ſanè dolendum eſt Medicinam (Artem nobiliſſimam) hujuſmodi nugis , quæ , ſive ab inſcitiâ , ſive à pravitate Scriptorum , credulis objiciuntur , uſque adeò deturpari ; cùm in omni ferè morborum genere hujuſmodi aliquid à Nugivendulis tanquam Θεῶν χεῖρες decantetur pleno ore. Et , quod eſt magis mirandum , quòd non tantùm in morbis typo indutis hujuſmodi deliramenta obtineant , ſed & in minimè formatis qui ab Organorum læſione aliquâ, aut προφάσει externâ producuntur , Viris etiam cætera cordatis imponant. Atque hoc ſatis evincunt *Specifica* in Contuſionibus vulgò prædicata , qualia ſunt *Sperma Ceti* , *Tegula Hybernica* , *&c.* quæ omnia id tantùm præſtant ut Methodum quâ tractari debuerat hic Affectus divertant : prout illi ſatis conſtabit qui experiri voluerit , quanto tutiùs atque ocyùs ſanabitur is qui Venæ-ſectionibus ac Purgationibus utetur

tur alternatis uſque dum bene habuerit; neglectis prorſus levidenſibus iſtis quæ pro more poſt ſanguinem ſemel eductum ſæpe exhibentur; atque etiam eâ ſudorum ſollicitatione quæ pari paſſu cum eorum uſu ſolet procedere à quâ partium jamdiu ad inflammationem propenſarum excalefactione æger ſine causâ in vitæ periculum adducitur.

Quòd ſi nihil proficientibus his quæ artuli omnibus, adhuc minùs ſagax videar, & minùs copioſus in Medicamentis eruendis enumerandiſque; Univerſa illa proponam quæ *Lucianus* in Τραγοποδάγρᾳ jam pleniùs collegit, è quibus tam externa quàm interna qui volet eligat, quæ forſan haud minùs efficacia ſentiet quàm ſunt eorum plurima quæ à nonnullis deprædicantur. Apud hunc Podagræ Perſona ita iſtos alloquitur, qui Secreta quædam Remedia ſe habere jactabant, quibus is morbus poſſit expugnari.

Τίς τὴν ἀνίκητόν, &c. i. e.

Quis invictam me dominam dolorum
Ignorat Podagram in terrâ mortalium?
Quam neque Thuris vapor placat,

Neque

Neque effuſus ſanguis aras ad incenſas;
Non templum divitiarum undique ſuſpenſis ornatum donariis.
Quam neque Apollo Medicamentis expugnare valet,
Omnium Medicus in cœlo Deorum;
Non filius Apollinis doctiſſimus Æſculapius
Poſtquam enim enatum eſt primium hominibus genus,
Conantur omnes meam eludere potentiam,
Miſcentes ſemper Medicamentorum artificia,
Alius aliam in me experitur artem.
Terunt Plantagines, & Apia mihi,
Et folia Lactucarum; & ſilveſtrem Portulacam;
Alii Marrubium: alii Potamogeitonem;
Alii Lentes afferunt ex paluribus lectas;
Alii Vrticas terunt; alii Symphytum;
Alii Paſtinacam coctam; alii folia Perſicorum,
Hyocyamum, Papaver, Cepas agreſtes,
Mali Punici Cortices,
Pſyllium, Thus, radicem Elebori, Nitrum,
Fæ-

Fœnum græcum cum vino , Gyrinem Collamphacum ,
Cyperiſſinam Gallam , Pollinem hordeaceum ,
Braſſicæ decoctæ folia , Gypſum ex Garo ,
Stercora Montanæ Capræ , humanum oletum ,
Farinas Fabarum, florem Aſii lapidis ;
Coquunt Rubetas , Mures-araneos , Lacertas , Feles ,
Ranas , Hyænas , Tragelaphos , Vulpeculas.
Quale Metallum non exploratum eſt mortalibus ?
Quis non ſuccus ? Qualis non arborum lachryma ?
Animalium quorumvis oſſa, nervi, pelles,
Adeps , ſanguis, medulla , ſtercus, lac ,
Bibunt alii numero quaterno pharmacum :
Alii octono : ſed ſepteno plures.
Alius verò bibens Hieram purgatur :
Alius incantamentis impoſtorum deluditur :
Iudæus alium ſtultum excantat naſtus :
Alius verò remedium petit ab Hirundinis nido.

Ego

Ego autem his omnibus plorare impero,
Et facientibus hæc atque irritantibus me,
Soleo occurrere multò iracundior.
Iis verò qui cogitant nihil adverſum mihi,
Benignam adhibeo mentem, faciliſque fio.

Nullus dubito prudentiſſimos quoſque eorum qui cum hoc morbo diu confli-xêre de omnimodâ Curatione deſperantes, Choro qui iſtius Dramatis Cataſtrophen facit, ſuffragaturos.

Ἤπιον ὦ πάνδημε, &c. i. e.

Lenem, O ubique gentium celebrata afferas (nobis) dolorem ô Podagra,
Levem, facilem, non acutum, brevem, haud ſævientem,
Tolerabilem, facilè deſinentem, parum validum, ambulationes non impedientem.
Multi ſunt modi miſerorum:
Sed exercitia dolorum, & conſuetudo Podagricos ſoletur.
Ideoque æquo animo, ô Complices, obliviſcimini.

Dolorum

Dolorum. Si ea quæ placent non fiunt,
Tamen etiam præter ſpem accidentibus viam
invenire ſolet Deus.
Quivis ſuſtinent Podagra laborantium
Deludi & derideri:
Talis enim hujus morbi natura eſt.

Ut ſemel finiam. Methodus quam hîc trado φαινομένων prædictorum examini innititur; quámque ego ſecutus tam in ipſo me, quàm in aliis, morbi levamen percepi. Therapeia Radicalis & uſquequaque perfecta, quâ quis etiam à diatheſi ad hunc morbum foret liberatus, adhuc in Democriti puteo latet, atque in naturæ ſinu reconditur, neſcio quando, aut à quibus in lucem extrahenda. Spero nihilominùs me hoc ſcripto humano generi commodi aliquid contuliſſe; ſi iſtos ſcopulos fideliter indigitaverim; ad quos tum ipſemet, tum alii plurimi naufragium fecimus; atque inſuper optimam quæ hactenus innoteſcit methodum præmonſtraverim. Non his majora promitto; quamvis à longâ cogitationum ſerie quas huic rei impendere tantùm non ſum coactus, inducar

credere ejuſmodi Remedium quandoque inventum iri. Quod ſi unquam acciderit, inſcitiam ſuam Dogmaticis exprobrabit, atque exinde liquebit quàm inſigniter tam in dignoſcendis morborum eſſentiis, quàm in medicamentis quibus eos aggrediuntur, hallucinentur. Cujus rei exemplum ſatis luculentum habemus in repertione ſummi illius ad *Febres intermittentes* Specifici, *Corticis Peruviani.* Per quot jam ſæcula homines quique ſolertiſſimi ingenia exercuerant in inveſtigandis harum Febrium cauſis, quibus praxin quilibet aptavit Theoriæ à ſe excogitatæ optimè reſpondentem? Quomodo verò hæ Medicationes Theoremata valebant defendere, ex iis conſtat quorum adhuc recens eſt memoria, in quibus varias Intermittentium ſpecies in variis humoribus in corpore redundantibus collocantes, Curationem ad humorum iſtorum alterationem atque evacuationem dirigere ſolebant. At quàm inauſpicatò id egerunt eorum in his conaminum fruſtratio, præcipuè verò hujus *Corticis* uſus felicior, palàm faciunt: cujus ope
nos

nos nunc temporis tum humores hujuſmodi omnes ; tum etiam Diætam & regimen quodcunque ſuſque deque habentes, ac nihil niſi methodum pulveri exhibendo debitam obſervantes, ſcopum rectà attingimus, vix ab illo aberrantes unquam niſi ægrum lecto ſine ullâ neceſſitate addicimus, dum in ejus uſu eſt. Tanta tamen eſt hujus remedii vis, ut non obſtante eo incommodi, quòd ſcilicet Febris à lecti calore plùs quàm erat opus intendatur, ægrum nihilominus ad ſanitatem ut plurimùm reducat. Interea donec hæc Podagræ Curatio Radicalis comperta fuerit, quod Medicos omnes, me præ cæteris, optare fas eſt ; hanc meam qualemcunque opellam boni conſulite. Quod ſi minùs eveniat, hominum mores ita probè perſpectos habeo ut non multùm fallar ; & officii mei rationem ita calleo ut animo neutiquam cadam. Et ſi ſæviſſimi iſti cruciatus, impotentia ad motum, cæteraque corporis mala, quæ ego per maximam vitæ partem ſum perpeſſus, (unà cum damno rei familiaris quod ſuſtinui, à Medicinâ faciendâ

toties adversâ valetudine avocatus) aliĩs quietem & ἀναλγησίαν poſſint comparare, erit unde me fructum aliquem miſeriarum hujus generis quas in hac vitâ toleravi, in aliam migrans percepiſſe exiſtimabo.

DE HYDROPE.

OMNIS hominum ætas, ſexus omnis ab *Hydrope* nonnunquam infeſtatur. Fœminæ tamen huic morbo magis ſunt obnoxiæ quàm Viri: verùm hos ætate præſertim ingraveſcente adoritur, illas ubi jam parere deſierint: Steriles autem quandoque etiam juniores occupat. Foveæ à digitorum impreſſione in ſurarum parte inferiore, ſub noctem imprimis conſpicuæ, mane verò evaneſcentes, primum hujuſce mali indicium dant; quod non perinde certum eſt Hydropis ingruentis ſignum in Fœminis atque eſt in Maribus; cùm & prægnantes, & aliæ quibus Catamenia quâvis de causâ ſiſtuntur, haud rarò idem patiantur. Neque tamen in Viris ejuſmodi tumor

Hydropem certò indicat : etenim cùm ſenex quiſpiam, habitu corporis paulò pleniori prædicus, *Aſthmate* jam à multis annis laborans, ab eodem derepente idque Hyemis tempore, fuerit liberatus, mox ingens tumor muſculos tibiarum occupabit, Hydropicorum tumores æmulans, qui Hyeme etiam magis quàm Æſtate, tempeſtate magis pluviâ quàm ſerenâ, pariter invaleſcet; & tamen ſine quovis incommodo inſigniori, eundem ad Libitinam uſque comitabitur. Quo non obſtante, ſi generaliter loquamur, ſuræ & tibiæ intumeſcentes, etiam in Viris, pro ſigno ſupervenientis Hydropis habendæ ſunt; maximè ſi ita affecti ſpiritum ægriùs ducant: qui quidem tumor tam copiâ quàm mole auctior indies redditur, donec pedibus majorem aquarum vim jam reſpuentibus, crura tentantur, ac poſtea Abdomen ipſum; quod quidem ſero è ſanguine jugiter decidente repletum, paulatim ad ultimum capacitatis ſuæ limen diſtenditur; adeò ut ſæpe multos Aquæ Congios intus contineat, quæ in umbilicum, qua data porta, ruentes, quandoque Exomphalon conſtituunt.

Tria

Tria interim hunc morbum ſtipant Symptomata, *Dyſpnœa*, *Urinæ paucitas*, *& Sitis intenſa.* Spirandi difficultas oritur ab aquâ Diaphragina comprimente; unde naturalis ejus motus ſufflaminatur. Urina idcirco parcè redditur, quia ſanguinis ſerum, quod per ductus urinarios ex lege naturæ excerni debuerat, jam in cavitatem abdominis deponitur, & in cæteras partes eidem excipiendo aptas natas. Sitis eſt à putredine colluviei ſeroſæ quæ à morâ in corpore longiore & calorem & acredinem contrahit, unde æger & febre quadantenus ſemper laborat, & memoratâ ſiti.

Pro ratâ quâ æger in partibus quas morbus obſidet, mole augetur, in reliquis magis magiſque indies emaciatur, & gracileſcit: tandemque cùm tanta aquarum vis intra abdominis ambitum coerceri ulterius nequeat, impetu in Viſcera nobiliora & vitalem arcem facto, cataclyſmo quaſi ſubmerſus perit.

Cauſa hujuſce morbi in genere ſanguinis debilitas eſt, unde alimento, quod forinſecus importatur, in ſubſtantiam

ſuam convertendo non jam par, idem in extremitates & pendulas corporis partes explodere neceſſe habet, mox & in abdomen etiam, in quo, quamdiu in exiguâ quantitate hinc inde diſpergitur, natura eidem continendo Veſiculas quaſdam fabricat, donec tandem, modum jam ſuperans, uno Peritonæo ſimul clauditur.

Sanguini autem debilitando operam ut plurimùm commodabant vel nimia ejus perVenæ-ſectionem aut alio quovis modo evacuatio, vel morbus aliquis diuturnior, vel perditus ille liquores ſpirituoſos ingurgitandi mos, unde & naturalia corporis fermenta deſtruuntur, & diſſipantur ſpiritus. Hinc eſt quòd bibaciſſimi quique Helluones ſæpius cum hoc morbo, frigido licèt, quàm cæteri conflictentur. E contra etiam Aquæ potatio in iis qui generoſis liquoribus diu aſſueverant, ſanguini eandem noxam infert.

In Fœminis verò, quod notandum eſt, alia quædam & ab his longè diverſa Hydropis cauſa reperitur, incluſa nempe in teſticulorum alterutro ſaburra ſeu obſtructio quæ ſenſum ejuſdem craſin ſubvertit:

vertit; unde in dicto teſticulo repoſitâ primùm morbi minerâ, tunica ejuſdem mirum in modum diſtenditur; quâ jam tantùm non crepante, natura humori excipiendo Veſiculas quaſdam ſuggerit, quarum tandem ſive unâ aliquâ, ſive etiam pluribus diſruptis, & in abdominis cavitatem ſe exonerantibus, eadem occurrunt ſymptomata, quæ in Hydrope quam ſuprà depinximus. Sed de hoc genere jam olim egi.

Sunt & aliæ duæ Species tumorum abdominis Hydropem mentientes, Fœminis utræque familiares. Prima eſt carnium in partibus intra abdomen excreſcentia præternaturalis, quæ ventrem in molem haud minùs conſpicuam attollit, quàm ſolet incluſa aqua. Altera ſpecies flatibus ortum debet; qui non tumorem tantùm, ſed & alia ingravidationis ſigna pariunt. Hæc Viduas ut plurimùm exercet, vel etiam mulieres quæ non niſi provectiores ætate nupſerant: atque hæ tam ſuo ipſarum, quàm Obſtetricum judicio, quarum Oracula hâc ipſâ de re conſuluêre, motum Infantis jam à tempore conſueto uſque ad legitimum

tempus pariendi perſentiſcentes, quin & ad eundem modum quo gravidæ ſolent, ſubinde ægrotantes, ſororiantibus inſuper mamillis, & lacte extillante, de faſcijs haud rarò cæteriſque ad excipiendum infantem neceſſariis ſibi proſpexerunt: donec tandem venter pari quo increverat gradu, ſenſim detumeſcens, ſpem vanam eluſerit. Neutra verò harum ad eum de quo agimus morbum eſt referenda.

Indicationes Curativæ veræ ac genuinæ, utpote à prædictis Phænomenis naturaliter quaſi exortæ, vel ad aquarum in abdomine cæteriſque partibus contentarum evacuationem, vel ad inſtaurandum ſanguinis robur quo novus earundem proventus præcaveri poſſit, omnino dirigendæ ſunt.

Seri evacuationem quod ſpectat, magni refert ut diligenter obſervemus in omnibus Hydropicis ea Cathartica quę vel ſegniùs vel minùs potenter operantur officere magis quàm prodeſſe: cùm enim Medicamenta Purgantia ad unum omnia naturæ ſint inimica; quo nomine Catharſeôs munere funguntur, ſanguinem aliqua-

aliquatenus debilitant læduntque; unde niſi corpus celeriter pervadant & citiſſimè expellantur, Camerinam eam moventia quam ſecum abducere nequeunt, & ſanguinem tumultuosè exagitantia, tumorem magis adaugent: quod plus ſatis liquet in eorum pedibus quibus alvus ita leniter ac blandè ſollicitatur. Quamobrem ut cum bonis ægri rebus Purgatio inſtituatur, ſcire oportet utrùm ægri corpus facilè, an verò difficulter atque ægrè Catharticis cedat; cùm in hoc cardine Curationis omnis, ſive nullo, ſive non niſi magno labore peragendæ negotium vertatur.

Quoties itaque *Hydragogis* utendum eſt, ſollicitè ad facilitatem vel difficultatem qua ægri corpus Catharſin ferre ſolebat, reſpicere omnino convenit; quod non aliâ viâ ullâ certiùs dignoſci poteſt quàm ex diligenti inquiſitione quomodo alia Purgantia Remedia aliquo tempore aliquo uſurpata, opus deſtinatum peregerint. Cùm enim in corporibus Idioſyncraſia quædam inveniatur quoad facilem difficilémve Catharticorum operationem, ægrum ſæpiſſime in vitæ diſ-

crimen conjiciet is qui ſenſibile corporis temperamentum, modum ſibi ac normam ſtatuerit: quando non ita rarò uſu veniat ut qui habitu ſunt fermè Athletico mediocribus Cartharticis facilè pareant; cùm qui contrario planè habitu ſunt prædìti, vel fortiſſimis ægrè cedant. Et profectò jam dicta cautio de ægri corporis ad Purgantia ferenda ineptitudine non in Hydragogis tantùm præſcribendis, ſed in aliis quibuſlibet Catharticis locum habere debet. Etenim ſæpenumero obſervavi Hypercatharſes à Potionibus etiam Lenientibus adductas, ex eo quòd ægrum Medicus non interrogaverit, prout oportuit, utrumne corpus facilè, an verò difficulter expurgaretur. Attamen cùm Hydrops, quod ſuperiùs dixi, præ cæteris morbis quibuſlibet Catharſin & validiſſimam poſtulet & maximè celerem; cùmque in hoc morbo Purgatio per ἐπίκρασιν, quæ in nonnullis aliis prodeſt, nullatenus admitti debeat: (cùm hujus generis Catharſis non tantùm non imminuat tumorem ſed & adaugeat.) Hanc inquam ob cauſam, expurgatio paulò fortior & nimia, juſtò debiliori eſt præferenda;

ferendà; præcipuè cùm *Laudano* non destituamur; certiſſimo ad Hypercatharſin iſtiuſmodi ſubitò domandam fræno.

Ad hæc in *Catharticis* omnibus Hydropicorum ſanationi dicatis, id diligenter eſt obſervandum, ut aquæ eâ maximâ celeritate exhauriantur quam ægri vires ferre queant; utpote qui ſingulis diebus expurgari debeat: niſi quod ſive ob nimiam debilitatem corporis, ſive propter Cathartici præcedentis operationem plus ſatis violentam dies unus aut alter nonnunquam intercalari poſſit. Etenim ſi non niſi poſt longa intervalla repetatur Purgatio, quantumlibet copioſa Catharſis præceſſerit, aquis denuo affatim colligendis anſam præbebimus; atque ex hâc induciarum occaſione, quaſi victoriâ jam partâ uti neſcientes, tandem loco pulſi, re infectâ turpiter fugabimur. Adde quod periculum eſt ne aquarum inter viſcera mora diuturnior eadem putredine quâdam ſuâ inquinet ac inficiat. Atque inſuper quod parvi ducendum non eſt iſtæ aquæ à prægreſſis Catharticis ita in motum concitæ ad noxam inferendam

jam

jam propenſiores ſunt quàm ubi quieſcerent. Tam ob hanc itaque cauſam quàm ob alias ſuprà memoratas, huic Intentioni quæ colluviem ſeroſam intùs clauſam reſpicit quàm velociſſimè ſatisfaciendum eſt; neque ab eâ niſi urgente neceſſitate eſt abſiſtendum aut ceſſandum, donec omnis aquarum moles omnino demum exantlata fuerit.

Hoc porrò notandum venit, quòd cùm è Praxi conſtet Hydragoga ferè omnia, genio quodam ſibi peculiari, ſi ſola exhibeantur, iis qui ægrè purgantur parùm admodum votis reſpondere; quin & largiorem eorundem Doſin, non tam Catharſin quàm ſanguinis tumultum promovere (unde qui imminui debuerat tumor, jam auctior cernitur:) Hæc itaque non alium obtinent uſum, in hujuſmodi corporibus, quàm ut lenioribus Catharticis ſtimulum addant. Quo non obſtante in iis qui purgatu ſunt faciles, Hydragoga iſta & celeriter, &c. cum magno effectu operantur.

Quocirca in iſtis qui Catharſi promptè cedunt, *Syrupus de Spinâ Cervinâ*, etiam

etiam ſolus, Aquas ſat copioſè elicit. Quod quidem Remedium in his aquas ferè ſolas, easque in magnâ quantitate educit, nec ſanguinem perturbans, nec urinam reddens coloratiorem pro reliquorum Purgantium more: Id tantùm habet incommodi Syrupus ille, quòd inter operandum ingentem ſitim provocet. Quòd ſi idem vel in ſummâ doſi aliis propinetur qui ægrè expurgantur, neque multæ ſequentur dejectiones, neque eæ multâ aquâ, ut debuerant refertæ.

Equidem probè memini, (cùm tunc primùm ad Hydropem curandum invitarer) me annis abhinc 27. aut circiter ad Matronam quandam piam & honeſtam nomine *Salmarſh*, *Weſtmonaſterii* commorantem, fuiſſe accerſitum; cujus abdomen Hydrops, quo atrociorem nondum vidi, in molem magnitudinis vix credendæ evexerat: huic ego Syrupi prædicti Unciam unam ante prandium, qui tunc mos obtinuit, exhibui: credi vix poteſt quàm magnam aquarum vim per ſedem deturbavit, idque nullo excitato tumultu, abſque ullâ viriumægræ jacturâ

jacturâ: Quod mihi animos addidit, ut eundem quotidie repeterem, niſi quòd diem unum alterúmve intercalari paterer, ſiquando paulò infirmior videretur. Atque ita aquis ſenſim eductis, venter indies detumuit, ipſaque prorſus convaluit. Ego fiduciâ planè juvenili atque hominis inexperti, credebam me ejuſmodi, medicamen poſſidere, quo Hydropes quoſcunque poſſem debellare: verùm hujuſmodi erroris intra paucas ſeptimanas admonebar. Cùm enim non ita diu poſt ad aliam Fœminam eodem morbo laborantem qui Febri quartanæ diuturniori ſupervenerat, medicinam facturus accederem, eundem Syrupum propinavi; quo ſæpius repetito, & doſi gradatim aucto morbum laceſſebam; at cùm aquarum evacuationem fruſtra tentarem, Catharſi non procedente, tumore autem ventris magis aucto, miſſum me fecit ægra, atque alterius Medici ope qui remedia efficaciora adhibuit, ſi bene memini, ſanitatem recepit.

Ubi igitur conſtiterit ægrum eo eſſe corporis habitu ut Cathartica Leniora nec celeriter, nec cum bonâ euphoriâ opus ſuum peragant, Fortiora

ten-

tentanda. Quo in caſu, ut modò innui, notandum eſt, quòd licèt Hydragogorum pauca, ſi ſola exhibeantur votis reſpondeant, lenioribus tamen, calcaris vice permiſta, efficaciſſima omnino ſunt. In hujuſmodi corporibus, exempli gratiâ, ſequentem Potionem cum ſucceſſu ſæpenumero præſcripſi.

℞. *Tamarind.* ℥ ß.
Fol. Senn. ʒ ij.
Rhei ʒ j ß.
Coq. in qu. ſ. Aq. fontan. ad ℥ iij.
In Colatur. diſſolv. Mann. Syr. Roſar. ſolut. ana ℥ j.
Syr. de Spin. Cervin. ℥ß.
Elect. è ſucc. Roſar. ʒ ij. *m. f. Pot.*

Quæ tamen potio non niſi Robuſtioribus exhibenda eſt, quibus alvum ſolvit, ubi cætera id præſtare nequiverint; quod multiplici experientiâ ipſus probavi.

Sequitur alia medicamenti formula, mihi haud infrequens; quo illi ſatis commodè utentur, qui à repetito aliorum purgan-

purgantium uſu abhorrent; quando ægrum calefaciat inter purgandum, tum etiam corroboret; *ex. gr.*

℞. *Rad. Ialap. contuſ. Hermodactyl. ana* ℥ ß.
Scammon. crud. ʒ iij.
Fol. Senn. ℥ ij.
Glycirrhiz. raſ. ſem. Aniſ. Carvi ana ℥ ß.
Summit. Abſinth. fol. Salv. ana m. j.
Infunde frigidè in ℔ iij. *Aq. vitæ vulgaris, & coletur tantummodo uſûs tempore. Cap. cochlear.* j.

horâ ſomni, & ij. mane ſequenti. Augendo vel minuendo doſin pro ratione operationis.

Reſtant verò Medicamenta duo, me judice, Palmaria, & in iis qui non niſi ægrè purgantur, cæteris quæ vel ſuprà enumeravi, vel adhuc comperta habeo δραςικώτερα, *Elaterium* intelligo, & *Infuſionem Croci Metallorum*. *Elaterium* ſive *Fæcula Cucumeris agreſtis* potenter in permodicâ quantitate vires ſuas

exerit

exerit in conturbandâ alvo, & fæcibus cum feroſis & aquoſis humoribus copioſè egerendis, adeò ut ejus grana duo pleriſque, in genere loquendo, corporibus doſis aptiſſima ſunt. Ego permiſcere ſoleo *Pilular. Coch. maj.* ℈ ß quas in Pilulas duas exiguas formandas, ac mane ſumendas impero.

Infuſionem Croci quod ſpectat; ejus ℥ j ß. (vel purgatu difficillimis ℥ ij.) mane exhibita, & quotidie pro ægri viribus reiterata, quamlibet primâ facie haud aliud promittat quàm colluviem in ventriculo ſtabulantem egerere, tandem tamen efficiet ut abdomen ab aquarum ſuper-incumbentium onere liberetur. Præterquam enim quòd ceſſante Vomitione, in Catharſin τὴν κάτω ſolet deſinere, neceſſe eſt omnino, ut cùm tanta fuerit agitatio concuſſioque tam Ventriculi quàm viſcerum, à tam inſigni aquarum corrivatione quaſi circumſeptorum, earundem evacuatio per ductus communi naturæ lege haud ſatis patentes, conatum ita vehementem inſequatur. Verumtamen ſi prædictum Vomitorium inferiorem ventrem haud efficaciter expurgaverit,

verit, tam *Electuarium de Succo Roſarum*, quàm *Syrupum de Spinâ cervinâ* ſoleo poſt tertiam aut quartam doſin merę infuſionis Croci Metallorum quandoque, licèt rariùs, adjicere. Ex. gr.

℞. *Aq. Card. Ben* ℥ iij.
Infuſ. Croc. Metallor. ℥ j ß.
Syr. de Spin. cervin. ℥ ß.
Elect. de Succ. Roſar. ʒ ij.
m. f. Potio.

Quod verò dentur ejuſmodi cæci meatus per quos aquæ ex abdominis cavitate ad inteſtina transferantur, de facto liquet; cùm quotidie obſervemus Hydragoga tantam aquarum in abdomine incluſarum vim per ſeceſſum educere, perinde ac ſi primitùs in ipſis inteſtinis continerentur. Cui tam duro nodo cùm parem cuneum haud facilè inveniamus, in mentem mihi venit celebre illud dictum Medici omnium ſæculorum judicio ſapientiſſimi optimique, *Hippocratis* ſcilicet, qui in libro de Priſcâ Medicinâ hæc habet. Λέγουσι δέ τινες καὶ ἰητροὶ, καὶ σοφισαὶ, ὡς οὐκ ἔνι δυνατὸν ἰητρικὴν εἰδέναι, ὅστις μὴ οἶδεν ὅ, τί ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ ὅπως ἐγένετο πρῶτον,

καὶ

καὶ ὅπως συνεπάγη ἐγὼ δὲ τουτέων μὲν ὅσα τινὶ εἴρηται σοφιστῇ ; ἢ ἰητρῷ , ἢ γέγραπται περὶ φύσεως , ἧσσον νομίζω τῇ ἰητρικῇ τέχνῃ προσήκειν , ἢ τῇ γραφικῇ. i. e. *Medici quidam & Sophiſtæ dicunt , quòd impoſſibile eſt eum medicinam cognoſcere qui non novit quid ſit Homo , & quomodo primùm factus & compactus ſit. Ego verò ea quæ ab aliquo Sophiſtâ aut Medico de Naturâ dicta , aut ſcripta ſunt , minùs cenſeo ad Artem Medicam ſpectare quàm ad Pictoriam.*

Attamen (ne vel divinus hic Author erroris ullatenus inſimuletur , vel ex hoc loco Empirici ignorantiæ ſuæ patrocinium quærant) apertè dicam , me quantum attentiſſimâ cogitatione , eâque ad Praxin (quæ Medicinam profitentium Lapis Lydius haberi debet) relatâ aſſequi valeam , utcunque exiſtimare , quòd neceſſe omnino ſit , ut Medicus ſtructuram humani corporis probè calleat , quo rectiùs veras ideas & naturæ, & cauſarum quorundam morborum animo concipere ac formare queat. Neque enim fieri poteſt , ut qui Renum fabricam ignorat , ductuumque exinde ad Veſicam tendentium

tium , conjicere poſſit unde oriantur Symptomata illa quæ à calculo vel in pelvim , vel in ureteres altiùs impacto pendent. Nec minùs Chirurgum oportet eandem humani corporis ſtructuram perdiſcere , quò meliùs inter operandum ab iis vaſis , ſive aliis partibus abſtineat , quæ , ſi violentur, ægro exitium afferant. Sed nec oſſa diſlocata ad ſitum naturalem, rectè poterit reducere , niſi eam oſſium compagem , Sceleton dictam , curiosè inſpexerit , atque animo comprehenderit.

Hujuſmodi itaque humani corporis notitia omnino neceſſaria eſt ; quam qui non habet, cum quibuſdam morbis Andabatarum , quod ajunt, more pugnabit, aut ſine Nauticâ pyxide tentabit mare. Porrò hæc ſcientia & citò & facilè acquiritur , cùm id præ cæteris difficilioribus habeat compendii, quòd αὐτοψία in cadaveribus vel humanis vel animalium quorumlibet perdiſcatur , idque nullo ferè negotio,etiam ab iis qui mente ac judicio minùs valent. Verumtamen in Acutis quibuſlibet, quod genus plùs quàm duas tertias morborum partes comprehendit, at-

que

que porrò in Chronicis pleriſque, omnino fatendum eſt τὸ θεῖον ineſſe, ſive ſpecificam proprietatem aliquam, quam nulla unquam contemplatio à ſpeculatione corporis humani deducta, queat indagare, atque in lucem protrahere. Quamobrem ne ita homines in cadaverum diſſectione præcipuam locarent operam, tanquam exinde potiùs quàm ex φαινομένων naturalium, ut & *Iuvantium* & *Lædentium* diligenti obſervatione, promoveri poſſit Ars Medica; id opinor, ut maximè caveri in loco prædicto voluit Divinus ille Senex, non autem generalem fabricæ humani corporis notitiam carpere ac ſugillare.

Et profectò Virum tantum tamque ſapientem nullo modo potuit latere humanam omnem inveſtigationem ultra generalem ejuſmodi notitiam pertingere non poſſe. Licèt enim diligenti in ſecandis cadaveribus inquiſitione ac ſcrutinio, majora organa, quibus natura in peragendis operationibus ſuis utitur, in conſpectum veniant; vaſaque itidem nonnulla per quæ ſucci ab his ad illas corporis partes tranſmittuntur; quæ tamen hujus motûs ſit origo & cauſa primaria, oculi docere neque-

nequeunt. Neque Microſcopium quodvis vel exquiſitiſſimè elaboratum exiles iſtos meatus per quos Chylus, ex. gr. ex inteſtinis in vaſa Chylifera tranſcoletur, vel per quos ductus ſanguis per Arterias derivatus in Venarum oſcula reducendus tranſmittatur, poteſt detegere. Quinimò ſunt & alii ferè innumeri, iique magis adhuc affabrè concinnati, meatus ac pori in hâc mirandâ hominis compage, quos nemo hominum ne per ſomnium quidem vidit: cùm rudis & indocta, (ſit verbo venia) Cognitio noſtra in rerum cortice omnis fermè verſetur, ac ad τὸ ὅτι, ſive quòd res hoc modo ſe habeat, ferè tantùm aſſurgens, τὸ διότι, ſive rerum cauſas nullatenus attingat. Utut ſe res habeat, haud difficili inveſtigatione ſcire poſſumus quantum nobis dirigendis (prout fert rei natura) ſufficit in eorum Curatione morborum qui hujuſmodi peritiam, quod ſuprà dixi, ſibi vendicant: maximè verò quantum nos impellat ad Divinum Artificem ſummâ animi demiſſione adorandum, dum ſtupendum ejus artificium contemplamur in iis quorum ratio nobis inno-

innoteſcit, tum illud longè excellentiſſimum in cæteris ad quæ prorſus cæcutimus.

Et ſicuti *Hippocrates* eos reprehendit qui huic in humanis corporibus ſpeculandis curioſitati & περιεργίᾳ plus dant quàm obſervationibus practicis, ac proinde quàm ipſius naturæ judicio; ita pari jure prudens vir quiſpiam in hoc noſtro ſæculo eos culpare poſſit, qui exiſtimant, Artem Medicam nullâ re aliâ magis promoveri poſſe quàm novis *Chymicorum* inventis. Quanquam enim ingrati prorſus animi eſſet non libenter agnoſcere id emolumenti quod Chymiæ acceptum debemus, eo quòd utilia nonnulla medicamenta, &. indicationibus ſatisfaciendis perquam accommoda (inter quæ vel hoc ipſum *Emeticum*, de quo jam agimus, haud infimum locum tenet) nobis ſuppeditaverit; atque eam ob cauſam ſi intra Pharmacopœæ limites contineatur, Ars eſt ſatis quidem laudabilis: attamen nec illi culpâ, aut ſaltem errore vacant, qui cerebrum ſibi eouſque excalefaciunt ac torquent, ut tandem arbitrentur Artem Medicam in hoc præſertim deficere quòd

Remediis magnis atque efficacibus à ſola *Chimicorum* præparatione atque operâ nobis ſubminiſtrandis, indigeat. Cùm ei qui rem rectè perpenderit, ſatis liqueat præcipuum Medicinæ faciendæ defectum non in eo verti quòd neſciamus quo pacto huic aut illi Intentioni ſatisfacere debeamus, ſed quòd non ſatis ſciamus quænam ſit illa Intentio cui ſatisfaciendum eſt. Cùm vel rudiſſimus quiſpiam Pharmacopolæ ſervulus intra dimidium horæ quadrantem certum me faciet quo medicamento Vomitionem, Purgationem, vel Sudores provocabo, vel refrigerabo æſtuantem; at verò in palæſtrâ medicâ probè exercitatus ſit oportet, qui pari certitudine me docere queat, ubi hoc vel illud remediorum genus in uſum revocare debeam per omnem morborum ac Curationum circuitum.

Et quidem certiſſimus ſum nihil æquè ad judicium hac in re ritè formandum conferre atque obſervationem exactiſſimam φαινομένων naturalium & morborum, & pariter eorum quæ in Praxi cernuntur à *Iuvantibus* & *Lædentibus* derivata, poſt ea ſive Remedia uſurpa-

ta,

tâ, ſive etiam Medendi methodum iſtam, quibus morbos depellere ſatagimus. Hæc ſi diligenter inter ſe collata fuerint mihi oſtendent & morbi naturam, & inſuper undenam Curativæ Indicationes deſumendæ ſint longè meliùs certiùſque, quàm ſi ad ſpeculationem naturæ hujus aut illius principii corporis concreti tanquam ad *Cynoſuram* curſum dirigam. Etenim vel exquiſitiſſimæ hujus generis Diſſertationes nihil aliud ſunt quàm Metaphora bellè deducta exornataque: quæ etiam ad eorum inſtar omnium quæ in ſcenâ imaginationis, non verò in ipſa rerum natura fundamentum habent, dies delebit ac proteret; cùm *Naturæ judicia* rerum veritati ſuperſtructa, non niſi cum ipsâ naturâ interciderint.

Quamvis autem *Hypotheſes* ſpeculationibus Philoſophicis innixæ futiles ſint prorſus, cùm nemo hominum ſcientiâ intuitivâ præditus ſit, quâ fretus Principia queat ſubſternere, quibus mox ſuperſtruat: attamen ſi *Hypotheſes* ab ipſis rebus factis fluant, ex eis tantùm obſervationibus natæ, quas Phænomena Practica & Naturalia ſuggerunt, ſtabiles

 manent

manent & inconcuſſæ : ita ut licèt Praxis Medica, ſi ſcribendi ordinem reſpicias, ex Hypotheſibus orta videatur; nihilominus ipſæ Hypotheſes, ſi modò ſolidæ fuerint ac genuinæ, Praxi quadantenus originem debeant. Exempli gratiâ, in *Affectione Hyſtericâ* non ideo Chalybeatis utor, cæteriſque ſanguinem invigorantibus; nec ideo ab evacuantibus me tempero (niſi ſcilicet in ſtatis quibuſdam circumſtantiis) & Remedia potiùs Paregorica impero, quia primùm pro conceſſo habui hunc morbum à debilitatis fractiſque ſpiritibus Animalibus pendere : verùm cùm φαινομένων Practicorum conſtans obſervatio me docuiſſet Cathartica exhibita morbi ſymptomata ſemper auxiſſe, his verò contraria eadem ſymptomata conſopire ſolere; ex hac, aliiſque φαινομένων naturalium obſervationibus Hypotheſin meam deſumpſi, ita ut Philoſophus Empirico hîc famularetur. Quòd ſi ab Hypotheſi cœpiſſem, eâ planè ratione inſanirem atque ille qui tabulata tignaque domûs ſuperiora priùs velit erigere quàm fundamentum jecerit: quod quidem

iſtis

iſtis tantùm convenit qui in Aere *Caſtella*, quod ajunt, ſolent extruere: his enim certo quodam privilegio ab alterutrâ extremitate licet ordiri.

Sed ut ad rem redeam. Quicunque demum ſint meatus iſti per quos aqua ex abdominis cavitate in inteſtina deducitur, certiſſimus ſum Vomitionem à dicto Emetico excitatam eaſdem potenter evacuare, idque non ſolùm deorſum per ſedem, ſed & ſurſum per ipſum Ventriculum atque Os in vomendi actu. Etenim poſt duas vel tres evomendi vices, aquæ non tam medicamenti vi ſecretoriâ elici videntur, quàm ruptis quaſi repagulis & clauſtris reſeratis; pleno alveo effundi: quod ſatis conſtat ex earundem eruptione atque impetu ſæpe facto inter ipſa vomendi ſpatia, ſive intervalla.

Menſe Auguſto poſtremùm elapſo, Paupercula quædam annos habens 55. aut circiter, opem meam imploravit. Febre intermittente diu laboraverat, dein carcere fuerat incluſa ferè per triennium, à frigore multùm paſſa erat, venter denique ad tantam molem increverat ut ei

parem nunquam hactenus viderim : Ego ℥ j ß. *Infuſionis Croci Metallorum* ſingulis diebus ad triduum exhibui , mox alternis diebus pro virium ægræ ratione, uſque dum doſes omnino ſex hauſerat. Primis aliquot vomendi vicibus urina penitus ſupprimebatur , quam poſtea quandoque per intervalla reddebat , ſed rarò admodùm : quo frequentiùs Emeticum repetebat eo majorem aquæ copiam ſolebat rejicere , idque ſub finem tam per os quàm per ſedem. Verùm poſt tertiam doſin tumor ſubſidere atque imminui cœpit , & poſt quatuordecim dies filo , quo craſſitiem corporis inflati juſſu meo fuerat dimenſa , judice ac teſte , jam tribus pedibus gracilior comparuit, atque aliquot aquæ Congios , ſupputatione ex iis quæ mihi ipſa narravit factâ , ἄνω καὶ κάτω egeſſerat. Ita ut quæ priùs in lecto non niſi erecta dormiebat , ne decumbens ab aquarum pondere ſuffocaretur , jam capite in pulvinar reclinato ſecura jaceret , & de latere in latus pro arbitrio ſe movere potuerit. Cùm verò dicta Emetica operandi violentiâ Vapores , quos dicunt , ad eum gra-

dum

dum excitarent, ut iiſdem diutiùs morbum laceſſere tutum non foret, & tamen tam ex reſiduâ adhuc ventris mole quàm aquarum rotatione quam toties percipiebat quoties ſe in alterutrum latus convertebat, & veſtigiis inſuper rei cujuſlibet prementis in tibiis etiam nunc manentibus, plus ſatis liqueret multum aquæ adhuc in corpore reſtare: ob cauſam jam dictam, reliquam Curationem Purgantibus propriè dictis cogebar abſolvere. Poſthac igitur vel Potionem Purgantem ſuprà dictam, vel aliud quoddam Hydragogum præſcripſi; idque vel rariùs vel ſæpius prout vires ejus ferrent, aut Vapores minùs infeſtarent. Etenim & Catharſis per inferiora Affectus Hyſtericos aliquatenus invitabat, licèt non ita graves & violentos ac ſolebant Emetica. Atque in hâc methodo perſiſtebam donec prorſus convaluiſſe videretur. Quæ dum fierent, hæc mihi præcipuè obſervanda occurrebant: Primò quòd iis diebus quibus purgatione feriabatur, nonnunquam magnam aquarum vim per ſedem excernebat, atque etiam ſub finem per meatus urinarios, vel ad

Congii menſuram ; quamlibet non ultra ℔ j ß. vel ℔ ij. Potûs pro ſingulis diebus concederem ; ita ut portæ omnes , atque canales undicunque patere viderentur. Secundò notatu dignum erat quòd curatione ferè abſolutâ ſi quando Vapores à Catharticis commoti tumultuarentur , venter , maximè verſùs ſuperiora , intumeſcebat , tanquam novo aquarum proventu denuò repletus foret : quod tamen fieri non poſſe ſciebam , cùm ita parcè bibiſſet ; ac proinde tumorem illum à flatibus , quos peperit ἀταξία iſta à Catharticis provocata , tantùm oriri : quod meum judicium eventus comprobavit. Licèt enim vel Congium aquæ eo die quo purgabatur ejeciſſet , mox tamen cœpit intumeſcere ; nec remittebat tumor ille , ad guttur uſque aſſurgens , & dyſpnœâ affligens, donec corpus à Purgantium moleſtiâ liberatum , ſtatum naturalem ac quietem reciperet ; quo facto & tumor & cætera ſymptomata derepente evaneſcebant , donec à ſuccedente Catharſi de novo irritarentur. Denique & hoc animadvertendum erat , quòd cùm præfata Fœmi-

na

na annum agens quinquageſimum quintum, fluxum Menſtruum jam ab annis aliquot non fuerat paſſa, attamen Menſes magno quaſi flumine erumpebant denuò; qui ſanguinis fluxus debilitati & evacuationibus prægreſſis additus ingens Affectuum Hyſtericorum agmen adducebat, dolorem ſcilicet in dorſo & circa regionem Splenis vehementem, Cæphalalgiam, & Tuſſim ferinam. Ad hæc tametſi poſt tam inſignem Aquæ quantitatem per os, ſedem, & urinas eliminatam omnino credibile eſſet non multùm in corpore reſtare, attamen venter haud minùs protuberabat, quàm nulla adhuc evacuatione tentatâ ſolebat. Quamobrem ad hos motus ſedandos, qui etiam ad ſeptimanam à poſtremâ purgatione negotium faceſſebant, coactus ſum ad quatuor noctes continuas *Diacodii*, ℥ j ß. propinare; quæ etiam Doſis erat repetenda niſi ſomnus intra horas tres inſequeretur. Quo tandem pacata ſunt omnia, & tumor diſparuit.

Hoc interim obſervari velim, quòd ſi leviculo aliquo ventris tumore tente-

tur æger, non ita promptè educuntur aquæ per Infuſionem Croci Metallorum, ac in Aſcite grandiore ubi ingens aquarum copia aggeſta fuerit: etenim vel ipſa aquarum copia moles dum Emetici operatione agitatur ac concutitur, ad earundem evacuationem mirè confert; atque eam ob cauſam niſi venter in tumorem inſignem attollatur, omnino convenit ut tota res evacuantibus per inferiora committatur.

Eſt & aliud Medicamentum ſatis vulgare ac ſimplex quod Hydropem pari ratione quâ illud de quo modò egimus, expugnat. Nempe manipuli iij. *Corticis interioris Sambuci* à ligno deraſi in ℔ ij. aquæ & lactis ſimul miſtorum, ad ℔ j. incoquantur: Decocti hujus altera medietas mane, altera ſerò quotidie aſſumatur donec æger convaleſcat. Hoc remedium & vomitionem ciet & catharſin, pariter ac Crocus Metallorum, ac proinde eodem modo morbum depellit, non vi aliquâ ſpecificâ: quocirca ſi neutram harum operationum præſtet, vel ſi mediocriter ac parcè, ne hilum prodeſt quidem: ubi verò alterutram producit

ducit efficaciter, maximè verò ſi utramque, mirè ad hunc morbum debellandum confert.

At ſanè, quod ſeriò animadvertendum eſt, haud raro accidit ut aqua non ſolùm in crura ac tibias deturbetur, ſed etiam in ipſam abdominis cavitatem depluat, quæ tamen Medicamentis Catharticis ſive ἄνω ſive κάτω ducentibus, omnino elicienda non eſt. Verbi gratiâ, quoties hujuſmodi tumor vel Phthiſin diuturnam excipit, vel à viſcerum alicujus labe ac putredine naſcitur, vel à ſanguinis tono, ſi ita loqui fas eſt, non tantùm relaxato ſed & deperdito, ac ſpiritibus penitus exhauſtis, vel à longâ Fiſtularum in partibus carnoſis morâ quæ copioſam ſaniem egeſſerunt, vel à nimia debilitate atque evacuatione tam humorum quàm ſpirituum quas advocavit ſive ſalivatio, ſive ſudatio, ſive etiam Purgatio juſtò intenſior, & Diæta tenuis quæ in Luis Venereæ Curatione, etiam magis quàm res poſtulabat, fuerant adhibitæ. In his atque aliis morbis ad hunc modum factis, æger non tantùm non juvabitur à Ca-

tharſi, ſed imminuto adhuc ampliùs ſanguinis tono augebitur malum. Quamobrem rebus ita ſtantibus, omnis Curationis Cardo in ſanguine ac viſceribus omni ope corroborandis, firmandiſque omnino vertetur. Inter cætera hujus ordinis, præter Remedia Confortativa infrà enumeranda, ego certiſſimo Experimento edoctus ſum, aëris mutationem, & in aëre libero Exercitium, quale quale demum æger ferre potuerit, huic Indicationi apprimè reſpondiſſe; ſpiritibus ſcilicet quaſi novâ vitâ hoc pacto afflatis, atque Organis Excretoriis ad penſum ſibi debitum denuò revocatis.

Eſt etiam ubi abſque omni iſtiuſmodi προφάσεως, Intentioni iſti quæ aquas evacuandas reſpicit, nec Catharticis, nec Emeticis ſatisfaciendum eſt: quoties enim vel æger conſtitutione eſt infirmiore, vel Fœmina Vaporibus atque ataxiis ſpirituum animalium admodum obnoxia; fieri non poteſt ut Catharticis & multò minùs ut Emeticis res geratur. Hîc itaque aquarum evacuatio *Diureticis* committenda eſt. E quorum familiâ, licèt

Licèt quamplurima in Medicorum ſcriptis magni ſint nominis, efficaciſſima tamen (ne dicam ſola) mihi videntur ea quæ è *Salibus Lixivialibus* fiunt: neque quicquam refert è quorum vegetabilium genere cineres petantur. Quandoquidem verò vix aliud vegetabile *Geniſtâ* ſit parabilius, & in hoc morbo bene audiat, ego ut plurimùm cinerum ejus ℔ j. in Vini Rhenanii ℔ iv. frigidè infundi jubeo, addendo foliorum Abſinthii vulgaris pugillum unum alterúmve. Liquoris per filtrationem colati ℥ iv. mane, horâ quintâ pomeridianâ, & ſerò, ægro jugiter hauriendas impero, uſque dum tumor evanuerit. Quo ſolo Remedio Hydropes pro deploratis habitos curatos vidi, in iis quorum Craſis debilior Purgantibus ferendis non fuit.

Aquis autem, (ut ad ſecundam Intentionem properemus) quæ ſunt proxima cauſa morbi, jam penitus evacuatis, non niſi ad dimidiam Curationis partem ut plurimùm perventum eſt, niſi ſanguinis etiam debilitati, quæ prima morbi origo fuit, occurratur longo & aſſiduo

aſſiduo Medicamentorum *Calefacientium* & *Corroborantium* uſu, unde novus aquarum proventus præcaveri poſſit. Quamvis enim in junioribus ſæpe contingat, ut aquis ritè expurgatis ſine alio quovis præſidio convaleſcant, cùm eorum calor naturalis jam ab aquarum onere ac preſſurâ liberatus, dictorum Remediorum vices ſupplere valeat; tamen in ætate provectioribus, aut iis qui aliàs minùs ſano corporis habitu ſunt præditi, omnino neceſſe eſt, ut ſtatim ab aquarum eductione jam abſolutâ, ad eorum ſimplicium uſum quæ ſanguinem excalefaciunt invigorantque, protinus confugiant. Inter quæ ea quæ ego jam ſuperiùs in *Podagrâ* curandâ laudavi, ſive ipſa Remedia ſpectent, ſive *ſex Res non-naturales*, præter illa quæ jam dicentur, locum habere poſſint: (niſi quòd *Vinum* à quo in Podagra prorſus eſt abſtinendum, non tantùm non noceat Hydropicis, ſed & profit admodum, ſi pro potu ordinario uſurpetur:) Cùm hi duo morbi id habeant commune, quòd eadem Remedia Corroborantia utriuſque cauſæ originali adverſen-

verſentur. Fatendum eſt interim, quòd cùm tam ex manifeſtis Phœnomenis, quàm à juvantibus & lædentibus edocti ſimus tum hos, tum alios plures *morbos Chronicos* ſanguinis debilitati atque *indigeſtioni* ortum debere, nec ulteriùs progredi valeamus, adhuc in extimo morborum cortice hæremus; nec in eſſentiales eorundem differentias, & ſpecificas Humorum depravationes ab iſtiuſmodi Indigeſtionibus prognatas, (quæ quidem ἀσιτία communis omnium ſtirps eſt) quimus penetrare. Utì neque varias illas ſpecificationes quæ in morbis Acutis ab unâ eademque causâ, ſanguinis nempe *inflammatione*, fluunt, ullatenus callemus. Quocirca tam in his quàm in Chronicis morbis, cùm *Specificis* careamus, Curationem non ad Eſſentialem morborum naturam, ſed ad cauſam eorundem magis generalem dirigere cogimur; Curandi methodum ſubinde variantes, vel pro indicio naturæ ſpontaneo, quo in morborum eliminatione illa utitur; vel experientiæ, cui potiſſimùm Medicationis generi quilibet morbus facillimè concedat dictantis, filum ſecuti.

Porrò

Porrò ad hanc, de quâ jam agimus, Intentionem implendam, nempe ut ſanguis corroboretur;ſive aquarum evacuatio per hoc Diureticum, ſive per Catharſin vel etiam Vomitionem procuretur ut ſuprà omnino neceſſe eſt ut æger, quantum res ferat, *Vinum* potare teneatur dum in curando eſt, (modò ne priùs incipiat οἰνοποτεῖν quàm meatus quadantenus recluſi fuerint, & porta aquis data) vel ſaltem loco vini Cereviſiam aliquam è generoſioribus: cùm liquores tenues ac refrigerantes quilibet, utut ægri palato arrideant qui ferè ſemper in hoc morbo ſiticuloſus eſt, eum magis Phlegmaticum reddant, & aquis obſtetricentur: rarò itaque, aut nunquam hi ſunt concedendi. Atque è diverſo liquores generoſi, modò non ſint ſpiritus per diſtillationem eliciti, uſque adeò ſanitatem promovent, ut vel ſoli aliquando amiſſam revocaverint: utique in morbi initio nondum multâ aquâ diſtento abdomine; præſertim ſi Herbis calefacientibus & confortantibus fuerint imprægnati. In Pauperibus, verbi gratiâ, quorum res anguſta domi meliora remedia non per-

mittebat,

mittebat, Cereviſia fortis, in qua quantitas ſufficiens *Radic. Raphan. Ruſtic. fol. Abſinth. vulgaris, Cochlear. hortenſ. Salviæ. Centaurii min. ſummitatum Geniſtæ* incluſa fuerit, meo conſilio uſurpata pro potu ordinario, ſola fuit inſtar omnium. Proditioribus Vinum Canarinum eiſdem herbis amaris poteſt ſimiliter impraegnari, cujus hauſtulus bis térve de die inter Medicamenta ſuprà memorata deglutiendus eſt. Vel ſi id palato minùs allubeſcat *Vinum-Abſinthites* vice ejus ſubſtituatur de quo æger ſumere poſſit cochlearia ix. poſt *Electuarii Digeſtivi* (in *Tractatu de Podagrâ* deſcript.) ℥ ij. horis medicinalibus, *i. e.* mane, quartâ pomeridianâ, & nocte, devorandas. Electuarium hoc huic intentioni faciendo ſatis, Corroborantia quælibet Medicamenta longo poſt ſe intervallo linquit alia. Hîc verò magni momenti eſt quòd æger parcè admodum bibat liquores iſtos qui minùs generoſi ſunt; quandoquidem omnes, qualeſcunque demum ſint, aquis nonnihil incrementi dant; adeò ut vel omnimoda abſtinentia à potu nonnullos ſanaverit, atque ob eam cauſam ſi liquoribus

ribus iſtis quandoque indulgendum ſit, æger tamen admodum parcè eos bibat. Verumtamē cùm ſitis magna huic affectui comitem adjungere ſoleat, quam inſuper à potu tenuiori abſtinentia adaugeat, è re erit ut æger ſæpiuſcule aquâ frigidâ *Spiritu Vitrioli* acidulatâ os colluat, aut *Tamarindos* in ore ſubinde teneat, aut *Limonem* manducet; neutrum verò deglutiens, præ eorum frigiditate quæ morbo minùs convenit.

Verùm inter *Corroborantia*, *Chalybs* in Hydropis incipientis curatione haud infimum locum ſibi vendicat, ſanguinem videlicet invigorando, calefaciendoque. Quam ob cauſam & *Allium* hîc adeò conducit; cùm eo ſolo, miſſis evacuantibus, Hydropem ex aliorum præſcripto, non meo, depulſum noverim.

Eſt enim obſervandum, eum Hydropem qui vel pedes tantùm inflavit, vel etiam ventrem, ſed modicè, non ſtatim Curationem per Emetica & Cathartica ſibi depoſcere; ſed hujuſmodi liquoribus præfatis calefacientibus & corroborantibus haud rarò cedere. At

verò

verò præ cæteris ſeriò animadvertendum eſt, quòd quoties hunc morbum ſolis corroborantibus, vel etiam Lixivialibus aggredimur, æger nullo modo expurgandus eſt ſive mitiori, ſive fortiori quocunque Pharmaco, tantiſper dum ſanguinis corroborationi navatur opera; evertet enim Catharticum quicquid Corroborans ſubſtruxerit; quod vel invitus agnoſcat oportet qui obſervaverit tumorem, qui ab uſu Corroborantium jam imminui cœperat, mox à Purgatione augeri. Etenim tametſi cùm Intentioni iſti aquas educendi ſatisfacere cupiamus, haud abs re fuerit etiam Corroborantia ſubinde exhibere; tamen cùm tota res in iſto ſolùm cardine vertitur ut ſanguis corroboretur; omnino neceſſe eſt ut à Catharticis abſtineamus.

Notandum eſt autem ægrum non ſemper ſanari, quamvis utrique Indicationi ſatisfecerimus, *i. e.* tum Aquæ in abdomine congeſtæ omnino eductæ fuerint, tum etiam Calefacientia & Corroborantia poſtea ad præcavendum novum aquarum proventum fuerint exhibita. Etenim

enim non raró contingit ut *Aſcites* ad multos annos perdurans, diuturnâ aquarum in viſcera incubatione eorum ſubſtantiam perverterit, & quaſi ſemicoxerit: & tam ipſa viſcera quàm partes vicinas corruperit penitus, glandulas præternaturales & Veſiculas ſanie turgidas generans, & omnia intra abdominis cavitatem contenta in putrilaginem quaſi quandam convertens: prout in eorum cadaveribus, qui ab Aſcite inveterato ſunt interempti, Sectio patefecit. Morbus ad hunc gradum jam provectus, Artis ſubſidia, quantum video, contemnit. Nihilominus Medici eſt, cùm certò ſcire nequeat quantum adhuc noxæ viſceribus illatum fuerit, curationem omni ope moliri Remediis tam Evacuantibus quàm Corroborantibus: & neque animo ipſus cadere, neque ægro ut cadat autor eſſe debet. Cui rei ob hanc potiſſimùm cauſam danda eſt opera, quoniam in permultis Affectibus, morbi fomite jam penitus exantlato, Natura, quæ noctes atque dies noſtris rebus invigilat conſulitque, ſponte ſuâ mirum in modum machinatur quo ægrum à perni-

nici-

niciofis morbi reliquiis muniat ac tueatur. Quamobrem omnis Aſcites quantumlibet inveteratus, & quantumlibet funeſtam cladem viſceribus intulerit, haud alio modo tractari poteſt, quàm ſi nunc primùm occœperit.

Topica ſive Remedia *Externa*, quantum ego obſervare potui, nihil egregium in hoc morbo præſtiterunt unquam. Ea minùs ſaltem nocuêre quæ in formâ ſive Cataplaſmatis, ſive Linimenti abdomini ad tumorem diſcutiendum fuerint applicata: Neque tamen video quo pacto aquæ poſſint diſcuti. Verùm & alia ſunt à nonnullis Remediorum loco præſcripta, quæ ita non proſunt, ut etiam obſint plurimùm: Hujuſmodi ſunt Unguenta è Catharticis fortioribus confecta, atque abdomini adhibita, *Veſicatoria* item cruribus & tibiis ſuperimpoſita, ubi cutis in magnam molem fuerit protenſa, ad aquas ſcilicet hoc pacto educendas. Utrùmque hoc genus Medicationis eſt periculoſum; cùm à primo vis ſimplicium Cathartica ita penitus nonnunquam muſculis ac membranis impingatur, ut excitetur Hypercatharſis,

catharſis, nullâ Remediorum ope unquam ſiſtenda. *Veſicatoria* autem locis prædictis ab Empiricis applicari ſolita, calorem naturalem jam fermè aquis obrutum, deficientibus item ſpiritibus Animalibus, omnino extinguunt, & *Gangrænam* (plus ſatis in hoc caſu familiarem) ſæpenumero invitant. Etenim vulnus vel leviſſimum in Hydropicorum carnibus, maximè in membro pendente, ſanatu difficillimum eſt; quoniam ipſa carnium ſubſtantia his in partibus uſque adeò irrigua eſt & ſcatens latice, ut datâ quâcunque porta, continuo curſu prorumpat humor, à quo vulneris conglutinatio impeditur. Neque aut feliciori cum eventu, aut minore diſcrimine adminiſtrantur, me judice, ſive *Paracenteſis*, ſive *Acu-punctura* à nonnullis celebratæ quàm Veſicatoria.

At verò cùm in externis hujuſmodi Remediis jam ſim, omnino aliquid mihi dicendum eſt de Muſco quodam Indico *Moxam* vocant, nuper magni nominis in Podagræ Curatione, ſi nempe pars affecta eâdem accensâ leviter uſtuletur. Quamlibet hoc Remedii genus

nus *Indis Orientalibus* acceptum referatur, atque *Europæis* univerſim omnibus pro incognito habeatur, attamen conſtabit antiquioris id eſſe ævi etiam apud nos, illi qui *Hippocratis* effata jam ante annos bis mille literis tradita voluerit conſulere. In præſtantiſſimo illo de *Affectionibus* libro, *Sectione quintâ*, *pag.* mihi 524. de *Iſchiade* agens, hæc habet, εἰ δὲ ἐς ἕν τι χωρίον, &c. i. e. *Quòd ſi in uno aliquo loco firmiter conſtiterit dolor, neque Medicamentis expellatur, quocunque loco dolor fortè extiterit eum lino crudo inurito.* Et paulò poſt de *Podagrâ* verba faciens: συμφέρει δὲ καὶ ταύτῃ &c. i. e. *Huic eadem quæ Articulari morbo conferunt, & longus quidem hic morbus eſt & gravis, minimè tamen lethalis. Quòd ſi in digitis dolor remaneat, venas in digito paulò ſupra articulum inurito; uſtio autem per linum crudum fiat.* Opinor neminem poſſe exiſtimare eam eſſe differentiam Specificam inter flammam vel à lino, vel vel ab hoc muſco Indico excitatam, ut hæc illâ in ſanatione Podagræ plus valeat, non magis quàm reputaverit ignem è

Roboris

Roboris Segmentis accenſum majus aliquid præſtare poſſe illo qui *Fraxini* ligno alitur. Hæc partis affectæ uſtulatio aliquid pollicetur (quod & efficere quandoque poſſit) ad doloris commitigationem, evocatâ ſcilicet fomitis morbifici parte ſubtiliſſimâ ac maximè ſpirituosâ, in articulum jam depoſitâ. Attamen beneficium ab hoc remedio partum, cùm Indigeſtionem, quæ Podagræ cauſa eſt Antecedens, nullo modo attingat, fugax eſſe oportet ac breve. Neque opus eſt ut dicam illud in Podagris tantùm incipientibus locum habere; quando enim ſive à morbi diuturnitate, ſive ab importuno atque indebito Medicamentorum uſu, Podagra, ut ſubinde fit, ad partes internas fuerit converſa, ac proinde ægritudine, torminibus ventris: atque longo hujuſmodi ſymptomatum agmine, potiùs quàm dolore ægrum multaverit, nemo ſanus igne utendum eſſe arbitrabitur. Atque hæc ſunt quæ hîc de iſto Remedii genere viſum eſt diſſerere, quæ, niſi memoriâ mihi exciderant, loco magis ſuo fuerant dicenda.

Ut

Ut tandem finiam; quamvis hic Morbus ubi jam in verum Aſcitem evaſerit, pro deplorato ſemper habitus fuerit; attamen conſtabit quòd ſi dicto modo tractetur, æquè certò poteſt ſubjugari (modò viſcera à corruptione ſint libera) ac alii permulti qui non ita funeſti vulgò æſtimantur.

At ſi quis fortè arguerit hæc Remedia, utpote ſimpliciſſima & planè inartificialia, ego potiori jure ejus nequitiam arguam & improbos mores; ſi dum ringatur alios hujuſmodi ſimplicibus Medicamentis juvari, ſe, uxorem, vel liberos ſuos, ſiquando ægrotaverint, vel viliſſimis ad ſanitatem reduci exoptet. Adde, quòd fucum ſibi facit Morio, *Equitans in arundine longâ*: etenim Artis Medicæ pompa & dignitas non tam in Formularum concinnitate & elegantiâ, quàm in Morborum Curatione cernitur.

Atque hæc ſunt quæ de his duobus dicenda habui; & niſi fallor alios haud attingam unquam. Verùm iſta quod ſpectat quæ hactenus in publicum dedi, ſi quis ea ſemel tantùm perlegere dignetur,

eſt quòd doleam me huic eam perdendi temporis anſam præbuiſſe; Quòd ſi eadem ſæpius relegere voluerit, & altâ mente reponere, nullus dubito quin eum fructum ex iis capiet, qui voto & magnis laboribus quos ego in iſtis obſervationibus faciendis componendiſque locavi, aliquatenus reſpondeat. Quæ quidem quàm bonâ fide fuerint traditæ, haud aliter ſciet, quàm ſi in earum Praxi fuerit verſatus, ac perinde in obſervando diligens ac curioſus Explorator atque Ego priùs fueram. At ſi in paucis iis quæ ſcripſi, Naturam me quaſi manu ducentem, omnino ſecutus fuerim, nullius unquam Hominis quantuſcunque is demum ſit opinationibus me addicens, pro certo habeo ſapientes, quotquot ſunt, veniam mihi ſaltem daturos; quos & latere non poteſt duo eſſe hominum genera qui profectum omnem in Arte Medicâ ex æquo prohibent ſufflaminántque: Primùm ii ſunt, qui nullum prorſus ſymbolum ad eam, quam profitentur Artem excolendam ipſi conferentes, illis ſuccenſent qui vel minimum conferre videantur; defectus interim ſuos atque ſocordiam, Reverentiæ, quam

quam Antiquioribus, à quibus ne latum unguem diſcedere audent, deberi contendunt, ſpecie prætexentes. Quorſum verò reliquas artes omnes, quæ homines minùs tangunt juvantque, magna incrementa ſumpſiſſe fateamur, etiam ſine ullâ priſcorum hominum injuriâ, ſolam autem Medicam undiq; perfectam exiſtimemus? An non certioris iſtius quæ nunc obtinet navigandi Artis Repertores, eum Pyxidis Nauticæ uſum, qui ita feliciter ceſſit, tentare potuerint, niſi primos ac rudiores illos qui non niſi ad ſtellarum conſpectum, & littorũ anfractus curſum ſuum dirigebant, priùs contempſerint? Aut accuratior illa ac magis perfecta, ſive conſtruendarum navium, ſive earundem in pugnâ regendarum, Ars, quâ hodie præ cæteris pollent Europæ magis Occidentales incolæ, iſtos ſugillat Naupegos, qui claſſes eas fabricabant quæ olim *Actii* depræliabantur? Aut *Auguſtum* & *Marcum Antonium*, tanti belli Duces & claſſium Rectores ignominiâ afficit? Ad hæc innumera ferè ſunt exempla rerum à nuperis hominibus inventarum, quæ Antiquioris ſeculi inventis longè antecellunt; quarum om-

nium Repertores haud potiori jure priſcorum memoriæ vim inferre cenſendi ſunt quàm is filius patris famam lædere putandus eſt, qui rem familiarem à Parente acceptam induſtriâ ac ſolertiâ ſuâ auctiorem ac cumulatiorem reddiderit. Eſt & aliud hominum genus, qui præ animi levitate, ingenii ac ſapientiæ haud vulgaris titulum affectantes, Speculationes ad morborum Curationem ne hilum facientes moleſtè ingerunt; Medicis non tam viam præmonſtrantes, quàm Ignibus ſuis fatuis devios in errorem agentes. His Natura eum ingenii modum largita eſt, quo de illâ doctè nugari queant; at prudentiam non dedit, quâ intelligant ſe eam haud aliter ſcire poſſe, niſi experientiâ Indice, atque ejus peplum revelante; quando abjectior humanæ naturæ conditio ad ſcientiam *Intuitivam* nullatenus aſſurgens, intra anguſtos cognitionis, quam à quinque ſenſibus haurire poteſt limites coarctetur. Unde nihilominus vir prudens, quantum fert ſors humana, quis poteſt evadere; Philoſophus verò ſaltem pro auguſtiori hujus Nominis Majeſtate, nemo Mortalium evadet unquam.

Medici

Medici autem *Philoſophia* omnis in expiſcandis Morborum Hiſtoriis, iiſque Remediis adhibendis, quæ experientiâ Indice ac Magiſtrâ, eoſdem valent depellere, tota ſtat; obſervatâ tamen, ut alibi dixi Medendi Methodo, quam recta ratio (non ſpeculationum commentis, ſed trito & naturali cogitandi modo innixa) ei dictaverit.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE